

فتاوى الحج والعمرة والزيارة
(الجمعية)

ჰაჯოზის, უმრას და ზიარას
ფეთვები

ჰაჯობის, უმრას და ზიარას ფეთვები

უმრას შემსრულებლებს ხშირად

სჭირდებათ იგი¹

ისლამური კონტენტის სხვადასხვა ენაზე გავრცელების ასოციაციის სამეცნიერო კომიტეტი

პირველი: ზოგადი ფეთვები

კითხვა: ნებადართულია თუ არა, რომ მამაჩემმა შეასრულოს უმრა იმ ფულით, რომელიც ბანკიდან სესხად აიღო?

პასუხი: ვინც აპირებს ჰაჯობის ან უმრას შესრულებას — იქნება ეს საკუთარი თავისთვის თუ სხვისთვის — მას ვალდებულად ეკისრება, რომ ამ თაყანისცემისთვის აირჩიოს ჰალალი (სუფთა) ქონება, რადგან ალლაჰი — უწმინდესია იგი და აღმატებული — არის კარგია და არ იღებს არაფერს, გარდა კარგისა.

¹ ეს შერჩეულია საუდის არაბეთის სამეფოში მდებარე მუდმივი ფეთვების კომიტეტის ფეთვების კრებულიდან, კითხვები კი შეკვეცილია ამ თემისათვის შესაფერისი ფორმით.

რაც შეეხება სესხის აღებას ბანკიდან ან სხვა წყაროდან სარგებლის (პროცენტის) სანაცვლოდ — ეს დაუშვებელია, რადგან ეს რიბაა (საპროცენტო სესხი), და მოციქულმა (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) დაწყევლა ის, ვინც ჭამს რიბას, ვინც აძლევს, ვინც წერს და ვინც მასზე მოწმობს. მან თქვა: «ყველანი თანასწორად არიან (ცოდვაში)». აკრძალული ქონების მოხმარება კი მიზეზია იმისა, რომ არ მიიღება ვედრება და ქმედება. ხოლო თუ სესხი პროცენტის გარეშეა — ამაში დაბრკოლება არ არის.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — მეორე კრებული (ტ. 10, გვ. 353)

კითხვა: მართალია თუ არა, რომ ვინც მექქას ოთხი დღე და მეტით დატოვებს, ვალდებულია ხელახლა შეასრულოს უმრა, თუნდაც მან უკვე არაერთხელ შეასრულა იგი?

პასუხი: უმრა სავალდებულოა მხოლოდ ერთხელ სიცოცხლეში იმ ადამიანისთვის, ვინც არის პასუხისმგებელი და შეძლებული. რაც

მეტია ერთზე — ეს სუნნაა. უმრას შესრულება დასაშვებია ნებისმიერ დროს, და მას არ აქვს კონკრეტულად დადგენილი დრო.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — მეორე კრებული (ტ. 20, გვ. 10)

კითხვა: შეიძლება თუ არა უმრის შესრულება წელიწადის ნებისმიერ დროს?

პასუხი: უმრას შესრულება ნებადართულია წლის ნებისმიერ დღეს, მათ შორის ჰაჯობის თვეებშიც. თუ ადამიანი ასრულებს უმრას ჰაჯობის თვეებში და შემდეგ იმავე წელს ასრულებს ჰაჯობას — ის ითვლება მუთამათი'ად (ვინც ასრულებს უმრას ჰაჯობამდე), ხოლო თუ უმრას ჰაჯობასთან ერთად ასრულებს — მაშინ ის ყარინია (ვინც აერთიანებს ჰაჯობას და უმრას). ორივეს — მუთამათთ'ის და ყარინის — ევალებათ შესაწირი, რომელიც ცხვრის ტოლია, გარდა იმ შემთხვევაში, თუ ისინი მექქის მაცხოვრებლები არიან. თუ მომლოცველი ასრულებს უმრას ზულ-ჰიჯჯაში თაშრიყის დღეების შემდეგ — ეს

ნებადართულია და მასზე შესაწირი აღარ ვრცელდება.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 316)

კითხვა: ნებადართულია თუ არა ადამიანს, რომ შეასრულოს უმრა მანამდე, სანამ ჰაჯ აღ-ფარიდას (სავალდებულო ჰაჯს) შეასრულებს?

პასუხი: დიახ, ნებადართულია, რომ ადამიანმა უმრა შეასრულოს მანამ, სანამ ჰაჯ აღ-ფარიდას (სავალდებულო ჰაჯს) შეასრულებს, რადგან მოციქულმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) და მისმა თანმხლებებმა უმრა შეასრულეს მანამდე, ვიდრე სავალდებულო ჰაჯობა შეასრულეს.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 318)

კითხვა: რა განაჩენი აქვს უმრის განმეორებას წლის განმავლობაში?

პასუხი: სწორი მოსაზრების მიხედვით, ნებადართულია უმრის განმეორება წლის განმავლობაში რამდენჯერმე, რადგან

მოციქულმა (აღლაჰის ღოცვა და მშვიდობა მას) თქვა:

«العمره إلى العمرة كفارة لما بينهما، والحج المبرور ليس له جزاء إلا الجنة»

«უმრა შემდეგ უმრამდე გამოსასყიდია მათ შორის არსებულის, ღვთისმოშიშობით შესრულებული ჰაჯობის საფასური კი მხოლოდ სამოთხეა». ამ ჰადისის სანდოობაზე ერთსულოვანი თანხმობაა.

მუდმივი კომიტეტის ფეთხები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 334)

კითხვა: ზოგი ადამიანი ჰაჯობისთვის მოდის და მას შემდეგ, რაც ასრულებს უმრა თამათუ'ს სურს, რომ უმრა შეასრულოს თავისი მშობლიდან ერთ-ერთის სახელით. როგორ უნდა მოიქცეს ასეთ შემთხვევაში?

პასუხი: ვინც შევიდა უმრას იჰრამში თამათუ'ის განზრახვით (რომ შემდეგ ჰაჯობაც შეასრულოს), უმრას დასრულების შემდეგ მისთვის უკეთესია დარჩეს მექაში და დაელოდოს ჰაჯობის დროს, ჰაჯობისთვის

შესვლის გარეშე განმეორებით უმრის შესრულებისა. ხოლო თუ ჰაჯობის დასრულების შემდეგ სურს კვლავ შეასრულოს უმრა — ამის ნებართვა აქვს, მაგალითად, თან'იმიდან ან სხვა ტერიტორიიდან, რომელიც მექქას საზღვრებს გარეთაა (მინ ალ-ჰილ). თუ ის შეასრულებს სხვა უმრას მამის ან დედის სახელით, რომლებიც გარდაცვლილები არიან, ან ისეთების სახელით, ვინც უუნარონი არიან სიბერის ან განუკურნებელი ავადმყოფობის გამო — მაშინ ნებართვა არის, რადგან მოციქულის (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) ზოგად სიტყვებში შედის ასეთებიც.

«العمره إلى العمرة كفارة لما بينهما والحج المبرور ليس له جزاء إلا الجنة»

«უმრა შემდეგ უმრამდე გამოსასყიდია მათ შორის არსებულის, ღვთისმოშიშობით შესრულებული ჰაჯობის საფასური კი მხოლოდ სამოთხეა». ამ ჰადისის სანდოობაზე ერთსულოვანი თანხმობაა.

მუდმივი კომიტეტის ფეთხები — მეორე კრებული (ტ. 10, გვ. 117)

კითხვა: რა განაჩენი აქვს იმას, ვინც რამდენიმე უმრას ასრულებს? და ყოველ ჯერზე მიდის თა'ნიმში იჰრამში შესასვლელად?

პასუხი: უმრის განმეორება მათთვის, ვინც მოკლე დროში მოდის მექქაში, არ იყო მოციქულის (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) პრაქტიკა და არც მისი თანმხლებების — აღლაჰი იყოს კმაყოფილი მათით. და რომ ეს უკეთესი ყოფილიყო, მათ პირველებმა შეასრულებდნენ. რაც შეეხება იმას, ვინც მექქაში ჩამოდის და ასრულებს თავის რიტუალს — მისთვის სუნნაა მეტი ტავაფის შესრულება, ყურანის კითხვა, ლოცვა, საჩუქრის გაცემა და სხვა თაყვანისცემის მოქმედებები. და თუ მან უმრა შეასრულა თავისთვის ან სხვისთვის, ვისთვისაც დასაშვებია უმრის შესრულება — მაგალითად, გარდაცვლილისთვის ან ხანდაზმულისთვის/ავადმყოფისთვის, რომელსაც არ აქვს განკურნების იმედი — მაშინ ნებადართულია, თუ ეს არ წარმოადგენს სიძნელეს მისთვის ან სხვებისთვის,

განსაკუთრებით ხალხმრავლობის დროს. ამაზე დაყრდნობით არის მოციქულის (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) სიტყვები:

«العمره إلى العمرة كفارة لما بينهما، والحج المبرور ليس له جزاء إلا الجنة».

«უმრა შემდეგ უმრამდე გამოსასყიდია მათ შორის არსებულის, ღვთისმოშიშობით შესრულებული ჰაჯობის საფასური კი მხოლოდ სამოთხეა». და იმის გამო, რომ მოციქულმა (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) აიშას — აღლაჰი იყოს კმაყოფილი მისით — უბრძანა, რომ თან'იმიდან შეესრულებინა უმრა მას შემდეგ, რაც იგი ჰაჯობიდან და უმრიდან გამოსული იყო, როცა მან ამის ნებართვა სთხოვა.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — მეორე კრებული (ტ. 10, გვ. 355)

მეორე: ფეთვები მიიყათების შესახებ

კითხვა: თუ ვინმეს სურს ჰაჯობა ან უმრა, და უჭირს თვითმფრინავში იჰრამში შესვლა, და ამასთანავე არ იცის მიიყათის ზუსტი ადგილი — შეუძლია თუ არა გადადოს იჰრამში შესვლა ჯიდდამდე?

პასუხი: თუ ადამიანი აპირებს ჰაჯობას ან უმრას და თვითმფრინავში იმყოფება — შეუძლია განიბანოს თავის სახლში და, სურვილისამებრ, ჩაიცვას იზარი და იჰრამის ტანსაცმელი. როდესაც მიიყათამდე ცოტა დრო დარჩება, მან უნდა აიღოს განზრახვა (ნითი) იმაზე, რაც სურს — ჰაჯობაზე ან უმრაზე — და შევა იჰრამში. ამაში არ არის სიძნელე, თუ ის არ იცნობს მიიყათის ადგილმდებარეობას, მას შეუძლია ჰკითხოს თვითმფრინავის პილოტს, ან მის ასისტენტს, ან ბორტგამცილებელს, ან ისეთ მგზავრს, რომელსაც ენდობა და რომელსაც ამ საკითხში გამოცდილება აქვს.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 153)

კითხვა: ნებადართულია თუ არა იმ ადამიანისთვის, ვინც თვითმფრინავით მიემგზავრება უმრის შესასრულებლად, რომ გააკეთოს თალბია (განზრახვა უმრაზე) მხოლოდ ზეპირად, იჰრამის გარეშე, რადგან

უნდა მოაგვაროს გარკვეული საქმეები ჯილდაში, და მხოლოდ მათი დასრულების შემდეგ შევა იჰრამში და წავა უმრის შესასრულებლად? თუ რა ევალება მას?

პასუხი: ვინც გამოდის მოგზაურობაში იმ განზრახვით, რომ შეასრულოს ჰაჯობა ან უმრა, მას არ აქვს უფლება, რომ მიიყათი გადაკვეთოს, თუ არ შევა იჰრამში იმ განზრახვით, რაც გულში აქვს. ასევე ის უნდა იყოს გათავისუფლებული შეკერილი ტანისამოსისგან და თავი უნდა აარიდოს იჰრამში აკრძალულ საქმეებს.

შესაბამისად: ნებადართული არ არის შენთვის ის, რაც შეკითხვაში აღწერე, რადგან ეს ეწინააღმდეგება შარიათის წესს. თუმცა არაა შეზღუდვა იმაში, რომ წახვიდე ჯილდაში არაიჰრამული მდგომარეობით, მოაგვარო შენი საქმეები და შემდეგ დაბრუნდე მიიყათში, რათა იქიდან შეხვიდე იჰრამში ჰაჯობისთვის ან უმრასთვის.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — მეორე კრებული (ტ. 10, გვ. 81)

კითხვა: ნებადართულია თუ არა ჰაჯობისთვის ან უმრას შემსრულებლისთვის, რომ იჰრამში შევიდეს მედინაში მდებარე აბარიდან, მაშინ როცა ჩამოსულა ჯიდდას აეროპორტში, მაგრამ მოგზაურობას იწყებს მედინიდან და იქიდან შედის იჰრამში?

პასუხი: თუ ჰაჯი ჩადის ჯიდდას აეროპორტში და შემდეგ აპირებს მედინაში გამგზავრებას ჰაჯამდე, მაშინ როდესაც დაასრულებს მედინის ზიარებას და მოინდომებს მექქაში დაბრუნებას ჰაჯობის ან უმრას შესასრულებლად — იგი იჰრამში უნდა შევიდეს მედინის მიიყათიდან, რომელიც ცნობილია როგორც „ზულ ჰულაიფიდან“ ანუ „აბარიდან“, რადგან მას იგივე განაჩენი აქვს, რაც მედინის მცხოვრებს. ეს ეფუძნება მოციქულის (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) სიტყვებს მიიყათებზე:

«هن لمن ولمن أتى عليهن من غير أهلهن ممن أراد الحج أو العمرة»

«ეს მიიყათები განკუთვნილია თვით ამ ადგილების მაცხოვრებლებისთვის და

ყველასთვის, ვინც მათთან გვერდით ჩაივლის — მათ შორის, ვინც არ არის ამ ადგილების მკვიდრი — თუ მას ჰაჯობის ან უმრის შესრულება სურს». მის სანდოობაზე ერთსულოვანი თანხმობაა.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — მეორე კრებული (ტ. 10, გვ. 94)

კითხვა: თუ ვინმე ასრულებს უმრას პარასკევის დღეს რომელიმე თვეში, შემდეგ მიდის სხვა რეგიონში, და ორ ან სამ დღეში ბრუნდება მექქაში და სურს მეორე უმრა — ნებადართულია თუ არა, რომ შეასრულოს უმრა იჰრამის ტანსაცმლის გარეშე?

პასუხი: ვისაც სურს უმრას შესრულება, ის ვალდებულია, რომ იჰრამში შევიდეს იმ მიიყათიდან, რომელსაც გაივლის მექქისკენ მიმავალ გზაზე, და არ აქვს უფლება, რომ მას გადააჭარბოს იჰრამის გარეშე. რადგან მოციქულმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) დაადგინა ეს მიიყათები იმათთვის, ვინც აპირებს ჰაჯობას ან უმრას — იქნება ეს

პირველად შესრულებული უმრა თუ მეორედ ან მეტჯერ. ხოლო ვინც უკვე მიიყათების შიგნით იმყოფება, იპრამში შედის იმ ადგილიდან, სადაც უმრის განზრახვა გააკეთა. გარდა იმ შემთხვევისა, როცა ადამიანი მექქაშია — მაშინ მას ევალება, რომ გავიდეს ალ-ჰილ-ში (მექქის საზღვრებს გარეთ) და იქიდან შევიდეს იპრამში უმრისთვის — როგორც აიშამ გააკეთა, მოციქულის (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) ბრძანებით.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — მეორე კრებული (ტ. 10, გვ. 354)

კითხვა: რა შარიათული დადგენილება აქვს იმას, ვინც უმრა შეასრულა თავისთვის, და შემდეგ მეორე უმრა შეასრულა მამის სახელით, ხოლო მამის უმრასთვის იპრამში შევიდა მექქაში მდებარე თან'იმიდან?

პასუხი: თუ უმრა შეასრულე საკუთარი თავისთვის, შემდეგ კი იპრამიდან გამოხვედი და გსურთ, რომ უმრა შეასრულო მამის

სახელით — თუ ის გარდაცვლილია ან უუნაროა — მაშინ უნდა გახვიდე მექქის საზღვრებს გარეთ (ალ-ჰილ) — მაგალითად, თან'იმში — და იქიდან შევა იჰრამში. ამისთვის მიიყათამდე წასვლა სავალდებულო არ არის.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 135)

მესამე: ფეთვები იჰრამის შესახებ და იმ აკრძალვების შესახებ, რომლებიც მოქმედებს იჰრამში ყოფნის დროს

კითხვა: თუ ვინმე იჰრამში შევიდა უმრის ან ჰაჯობის განზრახვით, მაგრამ შემდეგ იგი გააუქმა — რა ევალება მას?

პასუხი: თუ მან ჩაიცვა იზარი და რიდა (იჰრამის ტანსაცმელი), მაგრამ არ შევიდა ნიეთით ჰაჯში ან უმრაში და არ წარმოთქვა ლაბაიქი, მაშინ მას აქვს არჩევანი: თუ სურს — შევიდეს ჰაჯში ან უმრაში, და თუ არ სურს — უარი თქვას ამაზე. ასეთ შემთხვევაში მასზე არ არის ვალდებულება, თუ უკვე შესრულებული

აქვს ჰაჯობა და უმრა ისლამის ვალდებულების ფარგლებში.

რაც შეეხება იმ შემთხვევას, როცა ის უკვე შევიდა განზრახვით ჰაჯობაში ან უმრაში — მაშინ აღარ აქვს უფლება უარი თქვას და უკან დაიხიოს. პირიქით, მას ვალდებულად ეკისრება, რომ დაასრულოს ის, რაშიც შევიდა, შარიათის წესების შესაბამისად. რადგან ალლაჰი ყოვლადმაღალი ამბობს:

(وَأَتِمُوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ لِلَّهِ)

«და დაასრულეთ ჰაჯობა და უმრა ალლაჰისთვის».

ამით გასაგები ხდება, რომ თუ მუსლიმი განზრახვით შედის ჰაჯობაში ან უმრაში, მას არ აქვს უფლება უარი თქვას ამაზე; პირიქით, ვალდებულია დაასრულოს ის, რაც დაიწყო — როგორც ზემოთ მოხსენიებულ აიათშია ნათქვამი. გარდა იმ შემთხვევისა, როცა მან წინასწარ დაისახა პირობა (შესვლისას) და მართლაც შეექმნა ის დაბრკოლება, რისიც

ეწინოდა — ასეთ შემთხვევაში მას ნებადართული აქვს გამოსვლა იჰრამიდან.

ამის დასტურად არის მოციქულის (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) სიტყვები დუბაა' ბინთ ზუბაირის მიმართ, როცა მან თქვა: "ო, ალაჰის მოციქულო, მინდა ჰაჯობის შესრულება, მაგრამ ავად ვარ" — მან მიუგო:

«حجي واشترطي أن محلي حيث حبستني»

«შეასრულე ჰაჯობა და დაასახელე პირობა: 'ჩემი გამოსვლა (იჰრამიდან) იქნება იქ, სადაც დაბრკოლება შემექმნება». ამ ჰადისის სანდოობაზე ერთსულოვანი თანხმობაა.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 166)

კითხვა: ქალი შევიდა იჰრამში უმრას განზრახვით, მაგრამ შემდეგ მას მენსტრუაცია დაეწყო, რის გამოც ვერ შეასრულა ტავაფი და საი', და დაბრუნდა სახლში, იჰრამიდან გამოვიდა — ეკისრება თუ არა მას რაიმე? და თუ არ გამოვიდა იჰრამიდან, მაშინ რა ეკისრება?

პასუხი: თუ ქალი შევიდა იკრამში უმრასთვის და შემდეგ მენსტრუაციამ მოუსწრო, რის გამოც იკრამიდან გამოვიდა მანამ, სანამ ტავაფს და საი'ს შეასრულებდა — მაშინ, თუ ის იყო უცოდინარი ამ წესის მიმართ და ქმარს მასთან სქესობრივი კავშირი არ ჰქონდა, ევალება, რომ მენსტრუაციის დასრულების შემდეგ და სრულად განზანვის (ღუსლის) შემდეგ დაასრულოს თავისი უმრა: შეასრულოს ტავაფი, შემდეგ საი', და თმის შემოკლების შემდეგ გამოვიდეს იკრამიდან. ასეთ შემთხვევაში მასზე არაფერია ვალდებული.

და თუ მასთან სქესობრივი კავშირი მოხდა, მაშინ მისი უმრა ბათილად ითვლება. მას ვალდებულია ეკისრება, რომ მაინც დაასრულოს ის — შეასრულოს ტავაფი, საი' და თმა შეიმოკლოს. შემდეგ მას ევალება, რომ იმ მიიყათიდან, საიდანაც პირველ უმრაში შევიდა, კვლავ შეასრულოს სხვა უმრა მის ნაცვლად. ასევე მასზე ვალდებულია შესაწირავი: ან ერთი ცხვარი — ექვსი თვის ან მეტის — ან თხა — ერთი

წლის ან მეტის. იგი უნდა დაიკლას მექქაში და განაწილდეს მექქას გლახაკებზე.

ხოლო თუ მან იპრამიდან არ გამოვიდა, მაშინ ვალდებულია, რომ დაასრულოს თავისი უმრა: შეასრულოს ტავაფი, შემდეგ საი' და შემდეგ გამოვიდეს იპრამიდან თავისი თმიდან მცირე ნაწილის შეჭრით. ყოველ შემთხვევაში, უმრა არ ბათილდება მენსტრუაციის გამო.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 323)

კითხვა: ნებადართულია თუ არა იპრამში მყოფი პირისთვის სურნელოვანი საპნის გამოყენება?

პასუხი: იპრამში მყოფი პირისთვის — იქნება ეს კაცი თუ ქალი — დაუშვებელია სურნელოვანი ნივთების გამოყენება, მათ შორის სურნელოვანი საპნისაც. ვინც შეგნებულად და ცოდნით შეეხო სურნელოვან ნივთს, მას ეკისრება შესაწირი გამოსასყიდის სახით. ხოლო ვინც ეს უცოდინრობით ან დავიწყებით გააკეთა

— მასზე კი არაფერია, უზენაესი ალლაჰის თქმით:

(ربنا لا تؤاخذنا إن نسينا أو أخطأنا)،

«ღმერთო ჩვენო! ნუ მოგვკითხავ, თუკი დაგვავიწყდა ან შევცდით!» და ასევე მოციქულის (ალლაჰის ღოცვა და მშვიდობა მას) სიტყვების საფუძველზე:

«رفع عن أمتي الخطأ والنسيان وما استكرهوا عليه».

«ჩემს უმმეთისთვის მოხსნილია პასუხისმგებლობა შეცდომაზე, დავიწყებაზე და იმაზე, რაც იძულებით ჩაიდინეს».

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — მეორე კრებული (ტ. 10, გვ. 137)

კითხვა: ჰარამში შესვლამდე შევედი საპირფარეშოში და დაუფიქრებლად ცოტახნით დავიფარე იჰრამი თავზე (ანუ თავზე დაიფარა რამე), შემდეგ გამახსენდა და მაშინვე ავიღე. მეკისრება თუ არა რაიმე?

პასუხი: თუ იჰრამში მყოფმა პირმა შემთხვევით ჩაიდინა რომელიმე აკრძალული მოქმედება, მაშინ მას ვალდებულად ეკისრება,

რომ შეწყვიტოს ეს მოქმედება, როცა გაახსენდება, მაგრამ მას არ ეკისრება არც ცოდვა, არც შესაწირი; რადგან ალლაჰი ამბობს:

(رَبَّنَا لَا تَأْخُذْنَا إِن نَّسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا)

«ღმერთო ჩვენო! ნუ მოგვკითხავ, თუკი დაგვავიწყდა ან შევცდით!» ალლაჰი ამბობს: «უკვე გავაკეთე (ანუ

უცოდინრობით და შეცდომით ჩადენილი ცოდვა მიპატიებია თქვენთვის)», როგორც ეს სწორი გადმოცემებშია მოციქულისგან ﷺ, და ასევე გადმოცემულია, რომ მოციქულმა ﷺ თქვა:

«عَفِيَ لِأُمَّتِي عَنِ الْخَطَا وَالنَّسْيَانِ وَمَا اسْتَكَرَّهَا عَلَيْهِ».

«ჩემს უმმას ეპატია შეცდომა, დავიწყება და ის, რაც იძულებით ჩაიდინეს».

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — მეორე კრებული (ტ. 10, გვ. 149)

კითხვა: მე, ჩემმა ცოლმა და ჩემმა დამ შევასრულეთ უმრა რამადანში, მაგრამ ორივემ ჩაიცვა ხელთათმანები ჩემი რჩევით უმრას დროს, რადგან ჩვენ არ ვიცოდით ეს შარიათური მოთხოვნა. რა უნდა გავაკეთოთ ახლა?

პასუხი: თუ იპრამში მყოფი ქალის მიერ ხელთათმანების ჩაცმა მოხდა უცოდინრობით, მაშინ მასზე არაფერი ვალდებულება არ არის. მაგრამ თუ მან გაიგო ამ საკითხის შესახებ, მაშინ მან უნდა მოიხსნას ხელთათმანები დაუყოვნებლივ, როცა ამას მიხვდება.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — მეორე კრებული (ტ. 10, გვ. 156)

კითხვა: მე და ჩემი ცოლი შევედით იპრამში უმრასთვის, მაგრამ როცა იპრამში შევედით, ცოლს დაეწყო მენსტრუაცია. უცოდინრობის გამო გამოვედით იპრამიდან, გავიხადეთ იპრამის ტანსაცმელი, მაგრამ მექქაში არ წავსულვართ. შემდეგ, ამ რამადანში შემოგვხვდა დრო და ჩვენ გავაკეთეთ უმრა, ალლაჰის წყალობით. გთხოვთ, განმარტოთ ის შარიათული გადაწყვეტილება, რაც მე და ჩემმა ცოლმა უნდა მივიღოთ, და რა უნდა გავაკეთოთ ახლა?

პასუხი: თქვენთვის საჭირო იყო, რომ შეგესრულებინათ უმრა და არ გადაგედოთ იგი. იმის მიუხედავად, რომ თქვენ უარი თქვით იპრამის განზრახვაზე და ჩაიცვით ჩვეულებრივი ტანსაცმელი, ეს არ ცვლის რეალობას, რადგან იპრამი არ გაუქმებულა. თქვენი მეორე უმრა ითვლება პირველის გაგრძელებად. თუ ამ პერიოდში, სანამ თქვენ უმრას ასრულებდით, სქესობრივი კავშირი გქონდათ, მაშინ თქვენ უნდა შეასრულოთ სხვა უმრა, რათა შეასრულოთ ის, რაც გაუქმდა სქესობრივი კავშირის გამო პირველი უმრას დროს, და ამისთვის უნდა დაბრუნდეთ იმ მიიყათში, საიდანაც პირველი უმრა შეასრულეთ. ასევე თქვენთვის ვალდებულია შესაწირი — თითოეული თქვენგანისთვის ერთი ცხვარი, რომელიც უნდა დაიკლას მექქაში და განაწილდეს მექქას გაჭირვებულებზე.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — მეორე კრებული (ტ. 10, გვ. 384)

კითხვა: რა განაჩენი აქვს ტყავისგან დამზადებულ ქამარს, თუ ის არის შეკერილი, მაგალითად: გაკეთებულია მანქანით, ასევე შეკერილი ფეხსაცმელები?

პასუხი: დასაშვებია იმ პირისთვის, ვინც შევა იჰრამში ჰაჯისთვის ან უმრასთვის, რომ გაიკეთოს ქამარი და ჩაიცვას ფეხსაცმელი, თუნდაც ისინი შეკერილი იყოს მანქანით.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 170)

კითხვა: როდესაც აზიარიდან შევედი იჰრამში და მექესკენ მიმავალ გზაზე მივდიოდით, გზაში მაღალი სიციხე დამემართა, სახე დავიფარე და დავიძინე, მეკისრება თუ არა რაიმე?

პასუხი: თქვენთვის ვალდებულია გამოსასყიდის გადახდა, სამი დღის მარხვა, ან ექვსი ღარიბის გამოკვება, ან ცხვრის შეწირვა ჰარამში.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 181)

კითხვა: რა შარიათური გადაწყვეტილება აქვს ფეხებზე წინდების ჩაცმას და მათი ტავაფში გამოყენებას? და არის თუ არ წინდები შეკერილი?

პასუხი: კაცისთვის არ არის ნებადართული წინდების ჩაცმა, როდესაც ის არის იჰრამში ჰაჯობის ან უმრასთვის. თუმცა, თუ მას სჭირდება წინდების ჩაცმა დაავადების ან სხვა მსგავსი მიზეზის გამო, ეს დასაშვებია, მაგრამ მას ევალება გამოსასყიდი: სამი დღის მარხვა, ან ექვსი ღარიბის გამოკვება (ყოველი თითოეულისთვის ნახევარი სა'ა ფინიკის ან მსგავსი პროდუქტით), ან ცხვრის შეწირვა.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 183)

კითხვა: ნებადართულია თუ არა იჰრამში მყოფისთვის, რომ სრულად დაიბანოს სხეული გაგრძელების მიზნით? და რატომ?

პასუხი: მუსლიმს შეუძლია დაიბანოს მთლიანი სხეული გაგრილების მიზნით, თუ სიცხე აწუხებს, რადგან ეს ხელს უწყობს მის ენერგიას ამ თაყვანისცემითვის. თუმცა, მან უნდა მიაქციოს ყურადღება იმას, რომ არ მოძვრეს რაიმე ნაწილი მისი თმიდან ან კანისგან.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 184)

კითხვა: თუ იჰრამში მყოფმა პირმა თავისი მანქანით ხეს ან ბალახებს გადაუარა, ეკისრება თუ არა რაიმე მას?

პასუხი: თუ ის შევიდა ხეებში ან ბალახებში ჰარამის ტერიტორიაზე არ მყოფი, მას არაფერი ეკისრება, გარდა იმ შემთხვევისა, თუ რაიმე დააზიანა, რომელიც ფასიანი რამ იყო რომელიმე პირის, მაშინ მან უნდა გადაუხადოს მისივე ღირებულება მფლობელს. თუ ის დააზიანებს ხეს ან ბალახს ჰარამში, რომელიმე მფლობელის, მაშინ მას ისევ ევალება მისი ღირებულების გადახდა მფლობელისთვის. თუ ის არ იყო

მფლობელობაში, მას არაფერი ევალება, მაგრამ მიზანმიმართულად ამ საქციელის გაკეთება არ შეიძლება, რადგან მოციქულმა (აღლაჰის ღოცვა და მშვიდობა მას) აკრძალა მსგავსი ქცევა.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 185)

კითხვა: ნებადართულია თუ არა მამაკაცებისთვის და ქალებისთვის, რომლებიც იჰრამში არიან, რომ შეცვალონ მათი იჰრამი სხვა იჰრამით, იქნება ეს ჰაჯობის ან უმრას დროს?

პასუხი: ნებადართულია იმ პირისთვის, ვინც არის იჰრამში ჰაჯობის ან უმრასთვის, რომ შეცვალოს თავისი იჰრამი სხვა იჰრამის ტანსაცმლით, და ეს ცვლილება არ ახდენს გავლენას ჰაჯობაზე ან უმრაზე.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 185)

კითხვა: როდესაც ვლოცულობდი და მივეკარებოდი წმინდა ქაბას, შევამჩნიე, რომ ჩემი ხელი შეეხო ქაბას სურნელოვან ზეთს, და შემდეგ გავიზეთე ჩემი სხეული, თმა და ტანსაცმელი ამ ზეთით. რა არის ამ წმინდა და კარგი სუნამოთი დაკავშირებული შარიათული მდგომარეობა, როცა შემთხვევით შევეხე მას, არ გამიკეთებია ეს მიზანმიმართულად, შემდეგ აბდესი ავიღე და მოვიშორე ის თითქმის?

პასუხი: თუ შენი ხელი შემთხვევით შეეხო ქაბას სურნელოვან ზეთს, და შემდეგ წაისვი სხეულზე, თმასა და ტანსაცმელზე ეს ზეთი, რაც შენთვის აკრძალულია, მაშინ საჭიროა შესაწირი გამოსყიდვის სახით, რომელიც არის სამი დღის მარხვა, ან ექვსი ღარიბის გამოკვება (თითოეულისთვის ნახევარი სა'ა ფინიკით ან მსგავსი პროდუქტით), ან ცხვრის შეწირვა. მაგრამ თუ არ იცოდი შარიათული გადაწყვეტილება ამ საკითხზე ან ეს მოხდა დავიწყებით, მაშინ არაფერი გევალება.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი
კრებული (ტ. 11, გვ. 186)

კითხვა: ქალმა შეასრულა უმრა სამჯერ, და
ეცვა ბურკა, ხოლო ბურკას ზემოთ დაფარებული
ჰქონდა მსუბუქი საფარიანი ტანსაცმელი,
რომელიც ზოგჯერ ბურკას ფარავდა, ზოგჯერ კი
იწეოდა ის. მას არ ჰქონდა შარიათული ცოდნა
ბურკის ჩაცმაზე, და რა განაჩენია მასზე
ძვირფასო შეიხო?

პასუხი: ქალს, რომელიც არის იჰრამში
ჰაჯობისთვის ან უმრასთვის, არაა
ნებადართული, რომ ჩაიცვას ნიყაბი, ანუ
დაიფაროს სახე ნიყაბით. თუმცა, თუ მის
გარშემო არიან უცხო მამაკაცები, მან უნდა
დაფაროს სახე საფარით, როგორც ეს გააკეთეს
მოციქულის (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა
მას) ცოლებმა ჰაჯობის დროს. რადგან
აღნიშნულ ქალს არ ჰქონდა შარიათული ცოდნა
ბურკის ჩაცმის შესახებ, მას არ ეკისრება რაიმე

პასუხისმგებლობა, რადგან ის იმ შემთხვევაში იყო უცოდინარ მდგომარეობაში.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 194)

მეოთხე: ფეთვები ტავაფის შესახებ

კითხვა: მე შევასრულე უმრა... და არ ვიცოდი სრულად ყველა რიტუალი, როდესაც დავიწყე ტავაფი, არ დამიწყია შავი ქვიდან, არამედ დავიწყე იემანური კუთხიდან, რადგან არ ვიცოდი პირობები და ვალდებულებები. დანარჩენი რიტუალები სწორად შევასრულე, ინ შაა ალლაჰ... გთხოვთ, გამაცნოთ, რა შედეგი უნდა მივიღო ამაში?

პასუხი: ტავაფში მკითხველის მიერ იემანური კუთხიდან დაწყება ითვლება შეცდომად, რადგან ტავაფი უნდა დაიწყოს შავი ქვიდან. თუმცა, ეს შეცდომა არ ახდენს გავლენას ტავაფის სისწორეზე, რადგან ეს მხოლოდ პირველ წრეში არის დამატებითი მოქმედება,

რაც ზიანს არ აყენებს, თუ შვიდი წრე სრულად შესრულდა და დასრულდა შავი ქვით.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — მეორე კრებული (ტ. 10, გვ. 210)

კითხვა: არის თუ არა ტავაფში რიდას(სამოსის ზედა ნაწილი) მარჯვენა იდლიის ქვეშ გაკეთება სუნნა? რა უნდა გააკეთოს იმან, ვისაც დაავიწყდა მისი გაკეთება? საკმარისია თუ არა შავი ქვისკენ მიმართვა სიტყვებით „ბისმილაჰ, ალლაჰუ აქბარ“? რა უნდა გააკეთოს იმან, ვისაც დაავიწყდა ამ სიტყვების თქმა და მხოლოდ შავი ქვისკენ მიტრიალდა, ხოლო როდესაც შორს იყო ქვისგან, გაახსენდა და თქვა ეს სიტყვები, როცა უკვე იყო მისული მაყამთან?

პასუხი: იდტიბა': არის ის, რომ იჰრამში მყოფმა პირმა გააკეთოს თავისი საფარი ისე, რომ მისი შუა ნაწილი იყოს იდლიის ქვემოთ, ხოლო ბოლოები მოათავსოს მარცხენა მხარზე, რაც გამოიწვევს მარჯვენა მხრის და მკლავის გაშიშვლებას. ეს სუნნაა პირველ ტავაფში, როცა

ადამიანი პირველად შემოდის მექქაში, რაც არის უმრას ტავაფი (თამათუ'ის), ან მოსვლის ტავაფი ყარინისა და მუფრადისტვის. ვისაც არ შუესრულება ეს, მას არ ეკისრება რაიმე პასუხისმგებლობა.

არაფერი ევალება იმ ადამიანს, ვინც ტავაფის დაწყებისას (ალლაჰუ აქბარ-ისა და ბისმილლაჰ-ის თქმას) გამოტოვებს, რადგან ალლაჰის განდიდება, ალლაჰის ხსენება და ვედრება ტავაფისა და სა'ის დროს მთლიანად სუნნაა და არა ვააჯიბი. ვააჯიბი კი ისაა, რომ ტავაფი და სა'ი შესრულდეს განზრახვით ტავაფისა და სა'ის დასაწყისიდანვე.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — მეორე კრებული (ტ. 10, გვ. 210)

კითხვა: ტავაფის დროს მე მყავს ხელში ჩემი პატარა ქალიშვილი, რომელიც საფენით არის. მოვისმინე, რომ ასეთ მდგომარეობაში ტავაფი დაუშვებელია, რადგან ჩვეულებრივ საფენი

შარდით არის გაჟღენთილი. გვსურს ვიცოდეთ, თქვენი პატივისცემით ამ საკითხის განაჩენი?

პასუხი: ნებადართულია ტავაფის დროს ბავშვის ხელში დაჭერა, თუნდაც მას საფენი ეკეთოს, თუ კი ტავაფის შემსრულებლის ტანსაცმელს ან სხეულს არ შეხებია სიბინძურე. იგივე წესი ვრცელდება ლოცვაზეც — ნებადართულია ლოცვა ბავშვის ხელში დაჭერით.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — მეორე კრებული (ტ. 10, გვ. 236)

კითხვა: ნებადართულია თუ არა მენსტრუაციაში მყოფი ქალისთვის ტავაფის შესრულება?

პასუხი: მენსტრუაციაში მყოფი ქალისთვის დაუშვებელია ტავაფის (ქაბას გარშემო შემოვლის) შესრულება მანამ, სანამ არ განიწმინდება და არ გაიბანება ჰაიდიდან. ეს იმაზე დაყრდნობით, რაც თქვა ალლაჰის შუამავალმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას)

აიშას მიმართ, როცა ის მენსტრუაციის პერიოდში იყო:

«لا تطوفي بالبית حتى تطهري»

«ქაბას გარშემო ტავაფი არ შეასრულო, სანამ არ განიწმინდები (მენსტრუაციიდან)»

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — მეორე კრებული (ტ. 10, გვ. 249)

კითხვა: ნებადართულია თუ არა ქალისთვის ტავაფისა და სა'ის შესრულება მაშინ, როცა მისი ქმარი ან მაჰრამი მასთან ერთად არ არის ამ დროს, არამედ უბრალოდ ჰარამში ელის მის დასრულებას — ანუ მთელი უმრის მანძილზე მასთან ერთად არ დადის?

პასუხი: ქალისთვის ტავაფის პირობის სისწორე (უმრას ან ჰაჯობის დროს) არ არის დამოკიდებული იმაზე, თუ მაჰრამი მასთან ერთად არის თუ არა ტავაფისას. ტავაფისთვის მაჰრამთან ერთად ყოფნა არ არის აუცილებელი. მაჰრამის არსებობა ქალისთვის აუცილებელია მხოლოდ მგზავრობისას — იქნება ეს უმრა, ჰაჯობა თუ სხვა სახის მოგზაურობა.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — მეორე
კრებული (ტ. 10, გვ. 353)

კითხვა: ადამიანი ასრულებდა ტავაფს და იყო
მეხუთე წრეში, როცა ლოცვა გამოცხადდა. ის
შეწყვეტს ტავაფს და ლოცულობს, შემდეგ კი
ბრუნდება ტავაფის დასასრულებლად. უნდა
გააგრძელოს მეხუთე წრე იქიდან, სადაც
შეჩერდა, თუ მეხუთე წრე გაუქმდება და
თავიდან დაიწყებს მას შავი ქვიდან?

პასუხი: სწორი მოსაზრება ასეთ შემთხვევაში
ის არის, რომ წრე არ უქმდება. არამედ ტავაფის
გამგრძელებელმა უნდა დაასრულოს ეს წრე იმ
ადგილიდან, სადაც შეწყვიტა იმამთან ერთად
ლოცვის გამო.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი
კრებული (ტ. 11, გვ. 230)

კითხვა: შავი ქვა ზეციდან ჩამოვიდა? თუ ის
ჩვეულებრივი ქვაა, როგორც დანარჩენი ქვები?

პასუხი: შავი ქვა უზენაესმა ალლაჰმა განადიდა და განსაზღვრა მისთვის განსაკუთრებული სტატუსი — მან დააწესა, რომ ტავაფისას მისი კოცნა და ხელით შეხება სუნნაა, ვისაც ამის ძალა შესწევს. ხოლო ვისაც არ შეუძლია მიეკაროს, შეუძლია შავ ქვას ხელით მიაწინოს მის გასწორებაზე თაქბირით. ასევე არსებობს ჰადისი, რომელსაც იმამ თირმიზი და სხვები გადმოსცემენ, რომლის თანახმად ეს ქვა სამოთხიდან ჩამოვიდა. თუმცა, ამ ჰადისის ძირითად გადმომცემთა ჯაჭვში სისუსტეა.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 228)

კითხვა: ქაბას კოცნა ჰაჯობის ან უმრას რიტუალების შესრულებისას — ნებადართულია თუ აკრძალული?

პასუხი: შარიათით დადგენილი არის მხოლოდ შავი ქვის კოცნა. ავთენტური გადმოცემით დადასტურებულია, რომ შუამავალმა (ალლაჰის ღოცვა და მშვიდობა მას)

აკოცა მხოლოდ შავ ქვას და ქაბას სხვა რომელიმე ნაწილზე არ უკოცნია.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 228)

კითხვა: ნებადართულია თუ არა ქალისთვის შავი ქვის კოცნა მაშინ, როცა მის ირგვლივ უცხო მამაკაცები იმყოფებიან?

პასუხი: შავი ქვის კოცნა ტავაფის ძლიერი სუნნაა, რომელსაც ასრულებდა ალლაჰის შუამავალი (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) და მის მიზანსასაფუძველი აქვს. თუმცა, მისი კოცნა მხოლოდ მაშინ არის ნებადართული, როცა ეს შესაძლებელია დაჯახებისა და სხვათა დაზიანების გარეშე. თუ ამის გაკეთება მხოლოდ ბიძგებით, დაპირისპირებით ან ვინმეს ზიანის მიყენებით არის შესაძლებელი, აუცილებელია თავის შეკავება და ქვის გასწვრივ ხელით მინიშნება და თაქბირით დაკმაყოფილება, ქალისთვის ეს მითუმეტეს ასეა, რადგან ქალი ავრათია, და რადგანაც დაჯახება

მამაკაცებისთვისაც არ არის შარიათით მოწონებული, ქალებისთვის ეს მით უფრო მიუღებელია. ასევე, თუნდაც ქალს შეეძლოს შავი ქვის კოცნა დაჯახების გარეშე, არ აქვს უფლება სახის გაშიშვლებისა, რადგან მის ირგვლივ იმყოფებიან ისეთი მამაკაცები, რომლებიც არ არიან მისი მაჰრამები.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 229)

კითხვა: ნებადართულია თუ არა ჰაჯობისა ან უმრას შემსრულებელისთვის ტავაფის დროს ქაბას გარშემო, რომ შევიდეს "ჰიჯრ ისმაილ" ში?

პასუხი: ტავაფის შემსრულებლისთვის — იქნება ეს ჰაჯობა თუ უმრა ან ნებაყოფლობითი ტავაფი — არ არის ნებადართული შესვლა "ჰიჯრ ისმაილ" ში ტავაფისას. და თუ ეს გააკეთა, ტავაფი არ ჩაითვლება სრულყოფილად, რადგან ტავაფი უნდა შესრულდეს ქაბას გარშემო, მაშინ

როცა "ჰიჯრ ისმაილ" თავად ქააბას ნაწილია.
დიდებული ალლაჰის თქმით:

(وليطوفوا بالبيت العتيق)

«შემოუარონ უძველეს სახლს ქააბას» რაც
გადმოსცა მუსლიმმა და სხვებმა აიშასგან
(ალლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი), რომელმაც
თქვა:

«سألت رسول الله صلى الله عليه وسلم عن الحجر، فقال: "هو من البيت" || ،
وفي لفظ قالت: إني نذرت أن أصلي في البيت، قال:

«ვკითხე ალლაჰის შუამავალს (ალლაჰის
ლოცვა და მშვიდობა მას) ჰიჯრ ისმაილის
შესახებ, მან თქვა: «ის სახლიდან (ანუ ქააბადან)
არის», და სხვა ვარიანტში თქვა: «აღთქმა დავდე,
რომ ვილოცებდი სახლში (ქააბაში)» მან თქვა:

«صلي في الحجر، فإن الحجر من البيت» .

«ილოცე ჰიჯრში, რადგან ჰიჯრი ქააბას ნაწილს
წარმოადგენს».

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი
კრებული (ტ. 11, გვ. 233)

მეხუთე: ფეთვები სა'ის შესახებ (საფასა და
მარვას შორის შესასრულებელ რიტუალზე)

კითხვა: რაც შეეხება მწვანე ნიშნებს შორის სწრაფ სიარულს სირბილს სა'ის დროს, ქალებისთვის — ჩემი ფიქვის შესახებ მცირე წაკითხულიდან ჰაჯისა და უმრას საკითხებში ვერ ვნახე, რომ ქალებს აეკრძალოთ მსუბუქად სირბილი, ერთხელ ტელევიზორში ერთ სწავლულს მოვუსმინე, რომელმაც თქვა, რომ ქალები სა'ის დროს არ აკეთებენ სირბილს და რომ ეს მხოლოდ კაცებისთვისაა. მან დაამატა, რომ ეს ქალისთვის უკეთესია და იცავს მის ღირსებას, რათა სირბილის დროს მისი სხეულის ფორმები არ გამოიკვეთოს, მაგრამ მან ამ სიტყვებზე არ მოიყვანა არანაირი შარიათული მტკიცებულება, ვიფიქრე: თუ ეს მისი იჯთიჰადის შედეგია, მაშინ სირბილი თავდაპირველად თავად ჰაჯარიდან (აღლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი) დაიწყო, ასე რომ, რა დალილია მის არარსებულობაზე ქალებისთვის? დიდება ალლაჰს, გამაჩნია გაგება, რომ მრწამსი ადამიანთა პირად მოსაზრებებზე არ დგას, როგორც თქვა იმამმა ალიმ, ალლაჰი იყოს მისით

კმაყოფილი: "აღჰამდულილლაჰ, რომ რელიგია არ არის დამოკიდებული ადამიანთა შეხედულებებზე". გთხოვთ, გაგვარკვიოთ და ალლაჰმა დაგლოცოთ.

პასუხი: იბნ ალ-მუნზირმა თქვა: "ისლამის ყველა სწავლული შეთანხმებულია იმაზე, რომ ქალს არ ევალება სწრაფი სიარული („რამლი“) არც ქააბას გარშემო ტავაფის დროს და არც სა'ის დროს — საფასა და მარვას შორის. ასევე, მათზე არ ვრცელდება „იდტიბა“ (ტავაფისას მხრის გამოჩენა). ამის მიზეზია ის, რომ ამ ქმედებების შარიათული მიზანი იყო სიძლიერისა და გამბედაობის გამოვლენა, რაც მხოლოდ მამაკაცებს ეხება. ქალებთან კი საპირისპირო პრინციპია — მათთვის მიზანია დაფარვა და თავშეკავება. სწრაფი სიარული და მხრის გამოჩენა კი შეიძლება გახდეს მათი დაფარვის დარღვევის მიზეზი, რაც ეწინააღმდეგება ქალის ბუნებასა და შარიათის მოთხოვნებს.

მუდმივი კომიტეტის ფეთხები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 226)

მეექვსე: ფეთვები უმრას მდგომარეობიდან გამოსვლის შესახებ

კითხვა: თუ ვინმემ ამ კვირაში დაასრულა უმრა და გადაიპარსა თავი, ხოლო შემდეგ კვირაში კვლავ აპირებს უმრას შესრულებას — როგორ უნდა მოიქცეს, თუკი მისი თმა ძალიან მოკლეა ან შესაძლოა, ჯერ არც კი იყოს ამოსული?

პასუხი: ვინც ასრულებს უმრას ან ჰაჯს, მას ევალება თავი გაიპაროს ან თმა შეიჭრას. თუმცა, თუ მას თავზე თმა საერთოდ არ აქვს, ეს ვალდებულება მისგან იხსნება, და მისი ჰაჯობა ან უმრა სწორად და სრულფასოვნად ითვლება.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 327)

კითხვა: მე წავედი ჯგუფთან ერთად უმრას შესასრულებლად. მათ დაასრულეს რიტუალები, და ერთ-ერთმა ჯგუფის წევრმა გადაუპარსა სხვებს თმა. შემდეგ, როცა ყველა

იყო გადაპარსული, მათგან ერთმა მას თვითონ გადაუპარსა თავი. ამგვარად მათ იპრამიდან გამოსვლა შეასრულეს. რა არის ამ ქმედების შარიათული სამართლებრივი მდგომარეობა?

პასუხი: თუ იპრამში მყოფმა მომლოცველმა გადაუპარსა თავი სხვა იპრამში მყოფს, რომელიც აპირებდა იპრამიდან გამოსვლას — ეს ნებადართულია და არ იწვევს არაფერს საწინააღმდეგოს, რადგან ასეთი პარსვა შარიათით ნებადართული ქმედებაა.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — მეორე კრებული (ტ. 10, გვ. 146)

კითხვა: გთხოვთ აგვიხსნათ, როგორი თმის გადაპარსვა ითვლება სწორად ჰაჯობასა და უმრაში: ბრიტვით გაპარსვა თუ თმის საჭრელი აპარატით? არის თუ არა ბრიტვით გაპარსვა უპირატესი თმის საჭრელ აპარატთან შედარებით, თუ ორივე ერთნაირად ითვლება?

პასუხი: მთავარი არის ის, რომ მომლოცველმა რეალურად გაიპარსოს თავი ან შეიჭრას თმა —

არ აქვს მნიშვნელობა, რით შესრულდა ეს, ბრიტვიტ თუ მანქანით. თუმცა უნდა აღინიშნოს, რომ თმის გადაპარსვა უპირატესია. გაპარსვა ნიშნავს თმის სრულად მოცილებას ბრიტვის ან სხვა საშუალებით. მოციქული მუჰამადისგან (აღლაჰის ღოცვა და მშვიდობა მას) სანდოდ გადმოცემულია, რომ მან სამჯერ შესთხოვა მიტევება და წყალობა მათთვის, ვინც თავი გადაიპარსა, და მხოლოდ ერთხელ მათთვის, ვინც თმა შეიჭრა.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — მეორე კრებული (ტ. 10, გვ. 201)

კითხვა: თუ ჯიდდაში მცხოვრებმა პიროვნებამ უმრა შეასრულა, მაგრამ თავი გადაიპარსა მხოლოდ მას შემდეგ, რაც ჯიდდაში დაბრუნდა, რა არის ამ ქმედების შარიათული სამართლებრივი მდგომარეობა?

პასუხი: არაფერია ნაკლი იმაში, რომ მომლოცველმა ჰაჯობის ან უმრას შემდეგ თავი გაიპარსოს, იქნება ეს ჰარამის შიგნით თუ მის

გარეთ. თუმცა, უმრას შემთხვევაში მომლოცველი იპრამიდან არ გამოდის მანამ, სანამ არ გაიპარსავს თავს ან არ შეიჭრის თმას. ხოლო ჰაჯობის დროს, თუკი მან უკვე ისროლა ქვები, შეასრულა ტავაფი და სა'ა, ეკრძალება ცოლთან სექსუალური კავშირი მანამ, სანამ არ გადაიპარსავს თავს ან არ შეიჭრის თმას.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — მეორე კრებული (ტ. 10, გვ. 203)

კითხვა: კაცმა ჩამოვიდა ჯიდდაში და მეორე დღეს წავიდა თავის ახლობელთან ერთად, რომ თავის ცხოვრებაში პირველი უმრა შეესრულებინა. მან დაასრულა რიტუალები, და როცა სა'ის დასრულების შემდეგ ვკითხე: "გავიპარსოთ თუ შევიჭრათ?" მიპასუხა: "სახლში გავიპარსოთ. მაგრამ სახლში რომ დავბრუნდით, დაგვაგიწყდა თმის გაპარსვა ან შეჭრა და გამოვიცვალეთ იპრამის ტანსაცმელი. რა გვეკუთვნის ამ ქმედებისთვის? ალლაჰმა დაგაჯილდოვოთ.

პასუხი: თუ ვინმეს დაავიწყდა თმის გაპარსვა ან შეჭრა ტავაფისა და სა'ის შესრულების შემდეგ და იჰრამიდან გამოსვლამდე ჩაიცვა ჩვეულებრივი ტანსაცმელი — მაშინ, როგორც კი გაახსენდება, მაშინვე უნდა გაიხადოს ჩვეულებრივი ტანსაცმელი, ჩაიცვას იჰრამის ტანსაცმელი და შემდეგ გადაიპარსოს თავი ან შეიჭრას თმა. ამის შემდეგ შეუძლია ისევ ჩაიცვას ჩვეულებრივი ტანსაცმელი. ამაში მისთვის არც ცოდვაა და არც სხვა რამ ევალება, რადგან იგი გამართლებულია დავიწყების გამო.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — მეორე კრებული (ტ. 10, გვ. 206)

ფეთვები, რომლებიც მომლოცველებს ხშირად სჭირდებათ¹

ჰაჯობის შარიათული ვალდებულება, მნიშვნელობა და სხვის მაგივრად შესრულების საკითხი

¹ ეს შერჩეულია საუდის არაბეთის სამეფოში მდებარე მუდმივი კომიტეტის ფეთვების კრებილიდან, კითხვები კი შეკვეცილია ამ თემისთვის შესაფერისი ფორმით.

კითხვა: რა მნიშვნელობა აქვს მექქას ისლამური სამყაროსთვის?

პასუხი: ალლაჰმა მექქა გახადა იმ ადგილად, სადაც ადამიანები მიისწრაფვიან და სადაც უსაფრთხოებაა. ეს არის წმინდა და დაცული მიწა, სადაც მომლოცველები და ღვთისმოსავი სწავლულები იკრიბებიან თავიანთი რიტუალების დასასრულებლად სრული სიმშვიდითა და თავდაჯერებით, იმედით ელიან ალლაჰის ჯილდოს და შიშობენ მისი სასჯელის.

მექქაში მუსლიმები ერთმანეთთან ურთიერთობენ, ერთმანეთს კეთილგანწყობით ურჩევენ და ერთად განიხილავენ როგორც რელიგიურ, ისე საერო საკითხებს. ამავედროულად, მექქაში ლოცვები და კეთილი საქმეები მრავალჯერად ფასდება.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 8)

კითხვა: მამაჩემმა დაახლოებით 40 წლის წინ ფეხით შეასრულა ერთი ჰაჯობა და ასევე, ორ უმრაში მიიღო მონაწილეობა. ერთ-ერთი მათგანი — მინიმუმ სამი წლით ადრე მის გარდაცვალებამდე. ის იყო გაუნათლებელი ადამიანი — არც კითხვა იცოდა და არც წერა. მე არ ვიცი, როგორ შეასრულა მან ჰაჯობა. მეკისრება თუ არა, რომ ჰაჯობა მის მაგივრად შევასრულო? რა არის თქვენი მოსაზრება, პატივცემულო მასზე?

პასუხი: ჰაჯობა ადამიანის სიცოცხლეში სავალდებულოა მხოლოდ ერთხელ. ძირითადი წესი შარიათში ის არის, რომ თუ საწინააღმდეგო მტკიცებულება არ არსებობს, უნდა ვივარაუდოთ, რომ რიტუალები სწორად და სრულფასოვნად შესრულდა. ამიტომ, მეორე ჰაჯობა თქვენი მამის მაგივრად სავალდებულო არ არის. თუმცა, თუ მაინც შეასრულებთ ჰაჯობას თქვენი მამის სახელით, ეს ჩაითვლება ნაფილე ჰაჯად, და თქვენთვისაც და თქვენი

მამისთვისაც დიდ ჯილდოს მიიღებთ, თუ ალლაჰი ამ ქმედებას მიიღებს თქვენგან.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 15)

კითხვა: რა არის შარიათის სამართლებრივი განაჩენი იმ შემთხვევაში, თუ ცოლი სავალდებულო ჰაჯობაზე მიდის თავისი ქმრის ნებართვის გარეშე?

პასუხი: სავალდებულო ჰაჯობა წარმოადგენს რელიგიურ ვალდებულებას, რომლის შესრულების პირობებშიც ქმრის ნებართვა არ შედის. ქმარს არ აქვს უფლება აუკრძალოს ცოლს სავალდებულო ჰაჯობის შესრულება. პირიქით — შარიათი წახალისებს, რომ ქმარმა მხარი დაუჭიროს ცოლს ამ ვალდებულების შესრულებაში.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 20)

კითხვა: შეუძლია თუ არა გათხოვილ ქალს ჰაჯობაზე წასვლა თავისი ქმრის თანხმობის გარეშე, იმ შემთხვევაში, თუ მას ახლავს მისი ახლო ნათესავები — მაგალითად, ძმები?

პასუხი: ქალს არ აქვს უფლება წავიდეს ჰაჯობაზე თავისი ქმრის თანხმობის გარეშე, გარდა იმ შემთხვევისა, თუ ეს ჰაჯობა სავალდებულოა, რადგან ასეთ შემთხვევაში ქმარს არ აქვს უფლება აუკრძალოს ცოლს ჰაჯობაზე წასვლა, თუ მას ჰყავს მაჰრამი (ახლო ნათესავი, მაგალითად — ძმა, მამა, ბიძა და სხვ.). თუმცა, ქალს არ აქვს მგზავრობის უფლება მაჰრამის გარეშე — არც ჰაჯობისთვის და არც სხვა მიზნით, როგორც შუამავალმა (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) თქვა:

«لا يحل لامرأة تؤمن بالله واليوم الآخر أن تسافر إلا ومعها ذو محرم»
«ქალს, რომელსაც სწამს აღლაჰისა და ადსასრულის დღის, არ აქვს უფლება გაემგზავროს, გარდა იმ შემთხვევაში, როცა მას თან ახლავს მაჰრამი». მხოლოდ ქალების ჯგუფი (როგორც თანმხლები) არ არის საკმარისი მაჰრამის ნაცვლად, და ამ საკითხში

სავალდებულო ჰაჯობაც და არასავალდებულო ჰაჯობაც ერთნაირია.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — მეორე კრებული (ტ. 10, გვ. 40)

კითხვა: თუ მინდა, რომ ჰაჯობაზე წავიყვანო ჩემი პატარა შვილი, რომელიც ჯერ არ არის სრულწლოვანი, უნდა ჩავაცვა მას იჰრამის ტანსაცმელი და ჰაჯობის ყველა რიტუალი მე შევასრულო მის მაგივრად — ტავაფი, სა'ი და სხვა?

თუ საკმარისია, რომ ჩავაცვა ჩვეულებრივი ტანსაცმელი და საერთოდ არაფერი შევასრულო მის მაგივრად, რადგან ის ჯერ პატარაა და ჰაჯობა მისთვის სავალდებულო არ არის?

პასუხი: თუ ბავშვი არის არასრულწლოვანი და მის მეურვეს (მშობელი ან ზედამხედველი) სურს, რომ ბავშვთან ერთად ჰაჯობა შეასრულოს, მაშინ მან უნდა დაავალოს ბავშვს იჰრამის ტანსაცმლის ჩაცმა და რიტუალების შესრულება — იჰრამში შესვლიდან ჰაჯობის დასრულებამდე. თუ ბავშვი ვერ შეძლებს

ჯამრათზე ქვის სროლას, მაშინ მეურვე შეასრულებს ამას მის მაგივრად. ასევე დაავალებს მას, რომ იჰრამის დროს მოერიდოს აკრძალულ ქმედებებს. ხოლო თუ ბავშვი ძალიან პატარაა, მაშინ მეურვე შეასრულებს განზრახვას ბავშვის სახელით ჰაჯობაზე ან უმრაზე, და შეასრულებს მის მაგივრად ტავაფს, სა'ის და სხვა რიტუალებს, მათ შორის ქვის სროლასაც.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 22)

კითხვა: თუ ბავშვმა — ბიჭმა ან გოგომ — შეასრულა სავალდებულო ჰაჯობა ბავშვობაში, ჩაითვლება ეს საკმარისად მისთვის, როგორც სავალდებულო ჰაჯობის შესრულება? თუ ეს მხოლოდ ნებაყოფლობით ჰაჯად ითვლება, და ჯილდო ეკუთვნის მშობლებს?

პასუხი: ბავშვის მიერ შესრულებული უმრა ან ჰაჯობა, სანამ ის ბავშვი გახდება სრულწლოვანი, ითვლება ნებაყოფლობით ქმედებად. ეს არ

ანაცვლებს სავალდებულო ჰაჯობას ან უმრას, რომელიც ვალდებულია შეასრულოს ყოველი სრულწლოვანი და უნარიანი მუსლიმი ერთხელ ცხოვრებაში.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 23)

კითხვა: ქალი ჩამოვიდა საუდის არაბეთის სამეფოში და მას მიეცა საშუალება შეესრულებინა სავალდებულო ჰაჯობა მასპინძლის ხარჯზე. იგი კითხულობს: ჩაითვლება თუ არა ეს ჰაჯობა რელიგიური ვალდებულების შესრულებად, იმის მიუხედავად, რომ მან თავად ჰაჯობაზე არაფერი დახარჯა?

პასუხი: თუ მან შეასრულა სავალდებულო ჰაჯობა, არანაირად არ აზიანებს ჰაჯობის სისწორეს ის ფაქტი, რომ მან საკუთარი ქონებიდან არაფერი დახარჯა, ან რომ ძალიან ცოტა დახარჯა, ხოლო დანარჩენი ხარჯები სხვამ დაფარა. შესაბამისად, თუ ჰაჯობა

შესრულებულია ყველა ძირითადი პირობის და რიტუალის დაცვით, მაშინ ის ითვლება სრულყოფილად შესრულებულ სავალდებულო ჰაჯობად — თუნდაც ჰაჯობის ხარჯები მთლიანად სხვამ დაფარა.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 34)

კითხვა: ვისაც ჩვენს ქვეყანაში სურს ჰაჯობაზე წასვლა, მას სთხოვენ, რომ ბანკში განათავსოს 125 ათასი ერთეული (ვალუტა), რაც ძალიან დიდი თანხაა. ამასთან, ცნობილია, რომ ეს ბანკები მუშაობენ საპროცენტო სარგებელზე, რაც შარიათში აკრძალულია, და ჰაჯობაზე წასვლის სხვა გზა არ არსებობს.

ამ პირობებში ვალდებულია თუ არა შეძლებული მუსლიმი წავიდეს ჰაჯობაზე? და თუ წავიდა ითვლება თუ არა მისი ჰაჯობა სწორად შესრულებულად, მიუხედავად იმისა, რომ ამ გზით მან თითქოს მხარი დაუჭირა

პროცენტზე დაფუძნებულ ბანკებსა და სახელმწიფოს?

პასუხი: ჰაჯობა სწორად შესრულებულად ითვლება, და ის მიზეზები, რომლებიც ნახსენებია (მაგალითად, თანხის განთავსება საპროცენტო ბანკში), არ ითვლება გამართლებად ჰაჯობის გადავადებისთვის, თუ ადამიანი რეალურად უნარიანია მისი შესრულებისთვის.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 42)

კითხვა: რა არის შარიათის განაჩენი იმ პირის მიმართ, ვინც ჰაჯობა არაკანონიერი აკრძალული ქონებით შეასრულა?

ჩაითვლება თუ არა მისი ჰაჯობა მიღებულად და სწორად შესრულებულად?

პასუხი: ჰაჯობის შესრულება ჰარამი (არაკანონიერი) ქონებით არ აუქმებს მის შარიათულ სისწორეს — ანუ ჰაჯობა ჩაითვლება შესრულებულად. თუმცა, ჰარამი ქონების

გამომუშავება ცოდვას, და ამგვარი ქონებით შესრულებული ჰაჯობა აკლებს მის ჯილდოს, მაგრამ არ აუქმებს მას მთლიანად.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 43)

კითხვა: ბანკიდან ავიღე თანხა, რომელსაც ყოველწლიური გადასახდელებით ვფარავ. შეიძლება თუ არა, რომ ჰაჯობაზე წავიდე, მიუხედავად იმისა, რომ ჯერ კიდევ ვალი მაქვს ბანკის მიმართ?

პასუხი: ჰაჯობის ვალდებულებად გახდომის ერთ-ერთი პირობა არის შესაძლებლობა (ფინანსური და ფიზიკური). თუ შეგიძლია ერთდროულად ჰაჯობაზე წასვლაც და ვალის მიმდინარე ნაწილების გადახდაც — მაშინ ჰაჯობაზე წასვლა შენზე სავალდებულოა. მაგრამ თუ ორივეს ერთად ვერ უმკლავდები და უნდა აირჩიო ერთ-ერთი — მაშინ უპირატესობა მიენიჭება ვალის გადახდას, რომელსაც შენგან მოითხოვენ, ხოლო ჰაჯობა გადაიდო მანამდე,

სანამ შეძლებ მას უსაფრთხოდ და სრულად შესრულებას. და ამის მტკიცებულებაა უზენაესი ალლაჰის სიტყვა:

{وَلِلّٰهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مِنْ اسْتِطَاعٍ اِلَيْهِ سَبِيْلًا}

«ადამიანები ვალდებული არიან ალლაჰის წინაშე, რომ შეასრულონ ჰაჯობა სახლში(ქააბაში), ვისაც ძალა შესწევს, რომ გაიაროს ეს გზა».

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 45)

კითხვა: თუ ადამიანი აპირებს ჰაჯობის შესრულებას გარდაცვლილის ან ძალიან მოხუცი ადამიანის მაგივრად, თვითონ კი ჯერ ჰაჯობაზე არ ყოფილა და არ გააჩნია საკუთარი ქონება ჰაჯობისთვის — გარდა იმ თანხისა, რაც მიანდო იმან, ვინც დაავალა, უნდა შეასრულოს ჯერ ჰაჯობა თავის თავზე, თუ იმ პირის სახელით, ვინც დაავალა?

პასუხი: ადამიანს არ აქვს უფლება ჰაჯობა შეასრულოს სხვის მაგივრად, სანამ თვითონ არ

ექნება შესრულებული ჰაჯობა საკუთარი თავისთვის. ამ საკითხის საფუძველი არის ჰადისში, რომელიც გადმოგვცა იბნ აბასმა (აღლაჰი იყოს მათით კმაყოფილი):

«أن النبي صلى الله عليه وسلم سمع رجلا يقول: لبيك عن شبرمة، قال: "حجبت عن نفسك؟" قال: لا، قال: "حج عن نفسك، ثم عن شبرمة".

აღლაჰის შუამავალმა (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) მოისმინა კაცი, რომელიც თაღბიას ამბობდა: "ლაბზაიქ ან შუბრამა" (ანუ: შენს წინ ვარ, ო, აღლაჰ, შუბრამას სახელით ჰაჯობისთვის), მოციქულმა (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) ჰკითხა მას: «შენ თვითონ უკვე შეასრულე ჰაჯობა?» კაცმა უპასუხა: არა. მოციქულმა (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) უთხრა: «მაშინ ჯერ შენს თავზე შეასრულე ჰაჯობა, შემდეგ — შუბრამას სახელით».

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 50)

კითხვა: შეიძლება თუ არა მუსლიმს, რომელმაც უკვე შეასრულა სავალდებულო ჰაჯობა საკუთარ თავზე, რომ ჰაჯობა შეასრულოს თავისი რომელიმე ნათესავის

სახელით — თუ იმ ნათესავს არ აქვს შესაძლებლობა თვითონ მიაღწიოს მექქამდე და შეასრულოს ჰაჯობა?

პასუხი: მუსლიმს, რომელმაც უკვე შეასრულა სავალდებულო ჰაჯობა საკუთარ თავზე, ნებადართული აქვს ჰაჯობა შეასრულოს სხვის მაგივრად, თუ ის ადამიანი, ვისთვისაც ჰაჯობას ასრულებს

ვერ ახერხებს ჰაჯობას ჯანმრთელობის გამო, რომელიც განკურნებას არ ექვემდებარება, ან ძალიან მოხუცია, ან გარდაცვლილია, ეს დაშვებულია, რადგან ამაზე დადასტურებული ჰადისები არსებობს. თუმცა, თუ ადამიანი, ვისთვისაც სურთ ჰაჯობის შესრულება, დროებით ვერ შეძლებს ჰაჯობას — მაგალითად, დროებითი ავადმყოფობის გამო, რომელიც სავარაუდოდ გაივლის; ან პოლიტიკური მიზეზების გამო; ან გზის დაუცველობის გამო — მაშინ მის მაგივრად ჰაჯობის შესრულება დაუშვებელია და არ ჩაითვლება.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 51)

კითხვა: შემიძლია თუ არა, რომ ჰაჯობა შეეასრულო ჩემი მშობლების სახელით, რომლებიც გარდაიცვალნენ ისე, რომ ჰაჯობა მათზე სავალდებულო არ იყო, რადგან ღარიბები იყვნენ და არ ჰქონდათ ამის საშუალება? მინდა ჰაჯობის შესრულება მათი სახელით — რა არის შარიათის სამართლებრივი განაჩენი ამ საკითხში?

პასუხი: შეგიძლია, რომ შეასრულო ჰაჯობა შენი მშობლების სახელით — თავად ან სხვა ვინმე დანიშნო მათ მაგივრად ჰაჯობის შესასრულებლად, თუ შენ უკვე შეგისრულებია ჰაჯობა საკუთარ თავზე, ან თუ ის პირი, ვინც შეასრულებს მათ მაგივრად, უკვე იყო ჰაჯზე საკუთარ თავზე. ამის დასტურად გადმოცემულია სანდო ჰადისი აბუ დაუდის "სუნანში", სადაც აბდულლაჰ იბნ აბასსის (აღლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი) გადმოცემით

მოციქული (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას)
ამბობს...

«سمع رجلا يقول: لبيك عن شبرمة، قال: "من شبرمة؟" قال: أخ لي، أو قريب لي، قال: "حجبت عن نفسك؟" قال: لا، قال: حج عن نفسك، ثم حج عن شبرمة»

აღლაჰის შუამავალმა (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) მოისმინა კაცი, რომელიც თაღბიას ამბობდა: "ლაბბაიქ ან შუბრამა" (ანუ: შენს წინ ვარ, ო, აღლაჰ, შუბრამას სახელით ჰაჯობისთვის), მოციქულმა (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) ჰკითხა მას: «შენ თვითონ უკვე შეასრულე ჰაჯობა?» კაცმა უპასუხა: არა. მოციქულმა (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) უთხრა: «მაშინ ჯერ შენს თავზე შეასრულე ჰაჯობა, შემდეგ — შუბრუმას სახელით». ამ ჰადისს ასევე გადმოგვცემს იბნ მათაჟა თავის სუნანში,

ალ-ბაიჰაყიმ თქვა: ეს არის სანდო ჯაჰვი, და ამ თავში არ არსებობს მასზე უფრო სანდო გადმოცემა.

მუდმივი კომიტეტის ფეთხები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 53)

კითხვა: შეიძლება თუ არა, რომ ადამიანს ერთჯერადად შესრულებული ჰაჯობით

ჩაეთვალოს, როგორც საკუთარ თავზე ჰაჯობის შემსრულებელი, ასევე მამისა და დედის სახელითაც?

პასუხი: შესაძლებელია, რომ ადამიანმა შეასრულოს ჰაჯობა სხვის სახელით, თუ ის პირი გარდაცვლილია ან ფიზიკურად ვერ ახერხებს ჰაჯობის შესრულებას (მუდმივი უუნარობის გამო), თუმცა, არ არის ნებადართული, რომ ერთი ჰაჯობის შესრულებით გააკეთო ორი ადამიანის სახელზე განზრახვა ერთდროულად — ჰაჯობა ერთდროულად მხოლოდ ერთი ადამიანის სახელით ჩაეთვლება, და იგივე წესია უმრაზეც. მაგრამ, თუ ადამიანი იმ წელს ჰაჯობას ასრულებს ერთი ადამიანის სახელით და უმრას — მეორე პირისთვის, ეს დაშვებულია და ჩაითვლება სწორად, იმ პირობით, რომ თვითონ უკვე აქვს შესრულებული ჰაჯობაც და უმრაც საკუთარ თავზე.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 57)

კითხვა: რა არის შარიათის განაჩენი იმ ადამიანის მიმართ, ვინც წავიდა ჰაჯობაზე იმ განზრახვით, რომ უმრა მიუძღვნას დედას, ხოლო ჰაჯობა მამას, და შემდეგ წელს პირიქით: ჰაჯობა დედას და უმრა — მამას? შეიძლება თუ არა ასე მოქცევა?

პასუხი: ჰაჯობა და უმრა — ორივე არის დამოუკიდებელი რელიგიური რიტუალი, და ალლაჰის შუამავალმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) გვიჩვენა მათი შესრულების გზები — ყირანით (ჰაჯობა და უმრა ერთად), იფრადით (მხოლოდ ჰაჯობა) და თამათუ'ით (უმრა ჰაჯობამდე). ამიტომ, თუ ადამიანი იჰრამში შევა უმრის განზრახვით დედის სახელზე, და შემდეგ, უმრიდან გამოსვლის შემდეგ, შევა იჰრამში ჰაჯობის განზრახვით მამის სახელზე — ან პირიქით — ეს დაშვებულია. ასევე, თუ ერთ-ერთ რიტუალს შეასრულებს თავის თავზე, და მეორეს — მამის ან დედის სახელზე, ესეც ნებადართულია.

რადგან ქმედებები ფასდება განზრახვით, და ყოველი ადამიანი მიიღებს იმას, რაც ჰქონდა განზრახული.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 58)

კითხვა: ჩემი მეუღლე ალლაჰმა შეიწყალოს ის გარდაიცვალა, და მე, მსურს ალლაჰის ნებით, რომ ერთ ადამიანს დავავალო, რომ ამ წელს ჰაჯობა შეასრულოს მისი სახელით. შეიძლება თუ არა იმ ადამიანს, ვინც ჰაჯობას შეასრულებს, მიიღოს ანაზღაურება (ფული) თავისი შრომისთვის, იმ თანხის გარდა, რაც იხარჯება გზაზე, კვებაზე, სმაზე და ძირითადი ხარჯებისთვის?

გთხოვთ განმარტოთ, ალლაჰმა სიკეთით დაგაჯილდოვოთ.

პასუხი: თუ ვინმეს დაავალეს, რომ ჰაჯობა შეასრულოს სხვის მაგივრად, ნებადართულია მისთვის იმ ანაზღაურების მიღება, რაც მას დაუდგინეს, თუნდაც ეს თანხა მეტიც, რომ იყოს

მისი გზის, საჭმლის, სასმელის და სხვა აუცილებელ ხარჯებზე, რაც მსგავს მომლოცველს ჰაჯობისთვის სჭირდება. თუმცა, სასურველია, რომ ასეთი ადამიანი მიზნად ისახავდეს სიკეთეს — ანუ ქველმოქმედებაში მონაწილეობას, ალლაჰის მიერ ჰაჯობის შესაძლებლობის აღსრულებას და არ იყოს მისი ერთადერთი განზრახვა მხოლოდ ფულის შოვნა.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 60)

კითხვა: ჩვენ შევასრულეთ ჰაჯობა, და ჩვენთან ერთად იყო პატარა ბავშვი. ჩვენ მისთვის განზრახვა გავაკეთეთ ერთი გარდაცვლილი ქალის სახელით და შევასრულეთ ტავაფი, სა'ი და სხვა რიტუალები მის მაგივრად ამ ბავშვით. როგორია ამის შარიათული განაჩენი?

პასუხი: ბავშვის მიერ შესრულებული ჰაჯობა ითვლება ნებაყოფლობით ქმედებად მხოლოდ

ბავშვისთვის თვითონ. ბავშვს არ აქვს უფლება, რომ ჰაჯობა შეასრულოს სხვის მაგივრად, სანამ თავად არ შეასრულებს ჰაჯობას საკუთარ თავზე.

გარდა ამისა, ჰაჯობა სავალდებულოდ არ ჩაითვლება მანამდე, სანამ ბავშვი არ გახდება სრულწლოვანი.

ფეთვები მუდმივმოქმედი კომიტეტისგან — პირველი კრებული (ტომი 11, გვერდი 68).

კითხვა: შეიძლება თუ არა ადამიანისთვის, რომ გააგზავნოს თავისი მშობლები ჰაჯობაზე იმაზე წინ, ვიდრე თვითონ წავიდოდა ჰაჯობაზე?

პასუხი: ჰაჯობა — ეს არის რელიგიური ვალდებულება ყოველი თავისუფალი, მოაზროვნე, სრულწლოვანი და უნარიანი მუსლიმისთვის ერთხელ სიცოცხლეში. მშობლების პატივისცემა და მათი დახმარება რელიგიური ვალდებულების შესრულებაში — წახალისებული და დასაშვებია შესაძლებლობის

ფარგლებში. თუმცა შენს თავზე ჰაჯობის შესრულება პირველ რიგში აუცილებელია, და შემდეგ შეგიძლია დაეხმარო მშობლებს, თუ ვერ ახერხებ ჰაჯობაზე ერთდროულად წასვლას შენც და მათაც. მაგრამ თუ მშობლები გაგზავნე შენს თავზე ადრე, მათი ჰაჯობა მაინც ჩაითვლება სწორად.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 70)

კითხვა: მყავს მოხუცი დედა, რომლიც არანაკლებ 100 წლისაა, და ის ფიზიკურად უუნაროა ჰაჯობის შესრულებისთვის. წინა წელს ჰაჯობა და უმრა შევასრულე მის მაგივრად, მისი ქონებით (მის ხარჯზე). თუმცა ზოგიერთმა ადამიანმა მითხრა: ჰაჯობა მის მაგივრად მხოლოდ მისი სიკვდილის შემდეგ არის ნებადართული, და შენი ჰაჯობა არ ითვლება — უშედეგოა. რა არის თქვენი პასუხი და სწორი შარიათული პოზიცია ამ საკითხზე?

პასუხი: თუ დედაშენი ფიზიკურად უუნაროა ჰაჯობის შესრულებისთვის მოხუცებულობის გამო, მაშინ შენს მიერ შესრულებული ჰაჯობა და უმრა მის მაგივრად — სწორი და მიღებულია, თუ შენ უკვე შეგისრულებია ჰაჯობა და უმრა საკუთარ თავზე, რაც შენთვის იყო სავალდებულო.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 71)

კითხვა: რომელ რიტუალებშია დაშვებული წარმომადგენლობა მინდობილობა ჰაჯობის დროს? და როდის არის ნებადართული ჰაჯობის შესრულება სხვის მაგივრად?

პასუხი: დაშვებულია ჰაჯობისა და უმრის შესრულება გარდაცვლილი მუსლიმის სახელით, ასევე ცოცხალი მუსლიმის სახელით, თუ ის ფიზიკურად უუნაროა ჰაჯობის ან უმრის შესრულებისთვის — სიბერის ან ისეთი ავადმყოფობის გამო, რომლისგან გამოჯანმრთელება მოსალოდნელი არ არის.

ასევე დაშვებულია წარმომადგენლობა ჯამარათზე ქვის სროლაში იმ პირის მაგივრად, ვინც თავად ვერ ახერხებს სროლას — მაგალითად: ბავშვი, სერიოზულად ავადმყოფი, ძალიან მოხუცი. მინიმუმი პირობაა, რომ წარმომადგენელი თვითონაც უნდა იყოს მომლოცველი იმავე წელს, და თავის თავზე უკვე უნდა ჰქონდეს შესრულებული ქვის სროლა, შემდეგ კი ისროლოს სხვის მაგივრად.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 76)

კითხვა: მუსლიმი გარდაიცვალა ერთ-ერთ მუსლიმურ ქვეყანაში, მაგრამ ჰაჯობა არ ჰქონდა შესრულებული, მიუხედავად იმისა, რომ ჰაჯობა მისთვის უკვე სავალდებულო იყო, შეიძლება თუ არა, რომ მე, როგორც საუდის არაბეთში მცხოვრებმა, შევასრულო ჰაჯობა მის მაგივრად აქედან? და არის თუ არა განსხვავება ჰაჯობის ჯილდოში იმის მიხედვით, თუ

მომლოცველი ახლო ქვეყნიდან მოდის თუ შორიდან?

პასუხი: შენთვის დაშვებულია, რომ საუდის არაბეთიდან შეასრულო ჰაჯობა ნებისმიერი გარდაცვლილი მუსლიმის სახელით, იქნება ის გარდაცვლილი საკუთარ ქვეყანაში თუ სხვა ადგილას — სიტუაცია ერთია, მიუხედავად იმისა, გაუკეთებია მას ჰაჯობა ადრე თუ არა. რაც შეეხება მანძილის განსხვავებას (მოშორებული ქვეყანა თუ ახლო) — ეს გავლენას არ ახდენს ჰაჯობის სისწორესა და მიღებულობაზე. თუმცა, ჯილდოს სიმრავლე დამოკიდებულია: გულწრფელობაზე, გაწეულ ძალისხმევაზე და იმაზე, რამდენად მკაცრად დაიცავს მომლოცველი ჰაჯობის სუწნებსა და შარიათულ წესებს.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 77)

კითხვა: თუ კაცი ფასიანად ასრულებს ჰაჯობას რომელიმე გარდაცვლილი მამაკაცის ან

ქალის ან ძალიან მოხუცი ან განუკურნებელი ავადმყოფი ადამიანის სახელით, მიიღებს თუ არა ის (ეს დაქირავებული პირი) ამაზე ალლაჰისგან ჯილდოს?

პასუხი: ვინც ჰაჯობას ან უმრას ასრულებს სხვის მაგივრად — იქნება ეს ანაზღაურების სანაცვლოდ თუ უსასყიდლოდ,

ჰაჯისა და უმრის ძირითადი ჯილდო გადადის იმ პიროვნებაზე, ვის სახელითაც იგი შესრულდა. თუმცა, შემცვლელს სარწმუნო იმედით ერგება დიდი ჯილდო, განსაკუთრებით თუ მისი განზრახვა იყო გულწრფელი და მას კეთილი საქმე ჰქონდა მიზნად დასახული. და ყოველი, ვინც შეაღწევს მექკაში, ალ-ჰარამის მეჩეთში და გულმოდგინედ შეასრულებს ნაფილე ნებაყოფლობით რიტუალებს და ალლაჰთან დაახლოების სხვადასხვა გზებს, მასაც ელოდება მრავალი სიკეთე — თუ თავისი საქმეები განუხრელად ალლაჰისთვის შეასრულა.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი
კრებული (ტ. 11, გვ. 77)

კითხვა: ადამიანი ცხოვრობს აფრიკაში და
სურს, დაავალოს ვიღაც სხვას, რომ შეასრულოს
ჰაჯობა მისი დედის სახელით.

აუცილებელია თუ არა, რომ გადაუხადოს
ჰაჯობის შემსრულებელს ანაზღაურება იმ
თანხად, რაც დაჯდება მისთვის პირადად
აფრიკიდან მექქამდე ჩასვლა? და შეიძლება თუ
არა, რომ დააკლოს ან შეამციროს ეს თანხა?

პასუხი: მოცემულ პირს (რომელიც აფრიკაში
ცხოვრობს) შეუძლია, რომ დანიშნოს ჰაჯობის
შემსრულებლად მექქაში მცხოვრები ან სხვა
სანდო ადამიანი, რომელიც შეასრულებს
ჰაჯობას მისი დედის სახელით — თუ დედა
გარდაცვლილია ან ფიზიკურად უუნაროა
ჰაჯობის შესრულებისთვის, სიბერის ან
განუკურნებელი ავადმყოფობის გამო. ეს
შეიძლება გაკეთდეს ანაზღაურებით — დიდი
იქნება ის თუ მცირე — ან საერთოდ უფასოდ.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი
კრებული (ტ. 11, გვ. 80)

კითხვა: ჩემი მამა გარდაიცვალა და არ ჰქონდა
შესრულებული სავალდებულო ჰაჯობა. მე
გავიგე, რომ ჩემზეა ვალდებულება, რომ ჰაჯობა
შევასრულო მის მაგივრად, და შევთანხმდი ერთ
ადამიანთან, რომ შეასრულოს ეს ჰაჯობა. თუმცა,
როცა მან მკითხა მამისა და მამის დედის (ჩემი
ბებუის) სახელი, ჩვენ ვერ გავიხსენეთ მისი
დედის სახელი. მაშინ, საკმარისია თუ არა მამის
მხოლოდ საკუთარი სახელი, ბებუის სახელის
გარეშე?

პასუხი: ჰაჯობის შესრულებისას სხვის
მაგივრად საკმარისია გულში განზრახვა
(ნიათი) იმ პირის სახელით, ვისთვისაც
შესრულდება ჰაჯობა. არ არის აუცილებელი,
რომ ის სიტყვიერად დაასახელო — არც
საკუთარი სახელით, არც მამისა თუ დედის
სახელთან ერთად. თუმცა, თუ წარმოთქმას
მაინც მოახდენს იჰრამში შესვლისას, თალბიას

დროს ან თუნდაც თამათუ'ის შესაწირის დაკვლის დროს, როდესაც ჰაჯობა სრულდება, ეს კარგია და დასაშვებია. ამის დასტურად გადმოცემულია ჰადისი, რომელიც გადმოსცემს აბუ დავუდი, იბნ მაჯაჰა და იბნ ჰიბზანი, აბდულლაჰ იბნ აბსასის, რომელზეც თქვა რომ სანდოა (აღლაჰი იყოს კმაყოფილი მისით).

«أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَمِعَ رَجُلًا يَقُولُ: لَبَّيْكَ عَنْ شِبْرَمَةَ، قَالَ: "مَنْ شِبْرَمَةُ؟" قَالَ: أَخِي أَوْ قَرِيبِي، قَالَ: "حَجَّجْتَ عَنْ نَفْسِكَ؟" قَالَ: لَا، قَالَ: "حَجَّجْتَ عَنْ نَفْسِكَ ثُمَّ حَجَّ عَنْ شِبْرَمَةَ"»

აღლაჰის შუამავალმა (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) მოისმინა კაცი, რომელიც თაღბიას ამბობდა: "ლაბბაიქ ან შუბრამა" (ანუ: შენს წინ ვარ, ო, აღლაჰ, შუბრამას სახელით ჰაჯობისთვის), მოციქულმა (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) ჰკითხა მას: «შენ თვითონ უკვე შეასრულე ჰაჯობა?» კაცმა უპასუხა: არა. მოციქულმა (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) უთხრა: «მაშინ ჯერ შენს თავზე შეასრულე ჰაჯობა, შემდეგ — შუბრუმას სახელით».

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 81)

კითხვა: კაცი, რომელიც იყო 25 წლის ასაკში, გარდაიცვალა და ჰაჯობა არ ჰქონდა შესრულებული. შეიძლება თუ არა, რომ ჩვენ შევასრულოთ ჰაჯობა მისი სახელით? და ყოფნის მხოლოდ ჰაჯობა უმრის გარეშე, მიუხედავად იმისა, რომ მას ქონება ჰქონდა?

პასუხი: ვისაც ჰაჯობის ვალდებულება ჰქონდა და გარდაიცვალა, მისი ქონებიდან უნდა გამოიყოს თანხა, რათა შეასრულონ მის მაგივრად ჰაჯობაც და უმრაც. ასევე შესაძლებელია, რომ ვინმემ შეასრულოს ჰაჯობა მის მაგივრად საკუთარი სურვილით, თუნდაც მისი ქონებიდან თანხის გამოყოფის გარეშე. რაც შეეხება ჰაჯს — იგი ერთ-ერთია ისლამის ძირითადი საყრდენთაგან და არ გაუქმდება იმით, რომ ადამიანი გარდაიცვალა მის შესრულებამდე, მიუხედავად იმისა, რომ უკვე იყო მისთვის სავალდებულო. ამაზე მტკიცებულება მოაქვს იმამ ალ-ბუხარის თავის საჰიჰში:

«أن امرأة من جهينة جاءت إلى النبي صلى الله عليه وسلم فقالت: إن أمي نذرت أن تحج فلم تحج حتى ماتت، أفأحج عنها؟ قال: "نعم، حجي عنها، أرأيت لو كان على أمك دين أكنت قاضيته؟ اقضوا الله، فالله أحق بالوفاء»

«ერთმა ქალმა ჯუჰაინის ტომიდან მივიდა შუამავალთან ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას და უთხრა:

„ჩემმა დედამ დადო აღთქმა, რომ შეასრულებდა ჰაჯს, მაგრამ ვერ შეძლო და გარდაიცვალა. შემიძლია, რომ მე შევასრულო ჰაჯი მის მაგივრად? მოციქულმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) უპასუხა: «დიახ, შეასრულე ჰაჯი მის მაგივრად.

მითხარი, თუ შენს დედას ვალი ჰქონოდა, ხომ გადაიხდიდი მის მაგივრად? მაშინ გადაუხადეთ ვალი ალლაჰს! ალლაჰი ყველაზე მეტად იმსახურებს, რომ მისთვის აღთქმული შესრულდეს»

«وسألته صلى الله عليه وسلم امرأة من خثعم قائلة: يا رسول الله إن فريضة الله على عباده في الحج أدركت أبي شيخا كبيرا لا يثبت على الراحلة، أفأحج عنه؟ قال: حجي عن أبيك»

«ქალმა ხას'ამის ტომიდან ჰკითხა: ო ალლაჰის მოციქულო, ჰაჯობა — ალლაჰის სავალდებულო ვალდებულებაა თავის მსახურებზედ, და მოვესწარი მამაჩემს, თუმცა ის ძალიან მოხუცია და ვეღარ ძლებს ჯდომას ცხოველზე(უნაგირზე). შეიძლება, რომ მე

შეეასრულო ჰაჯობა მის მაგივრად? მოციქულმა (აღლაჰის ღოცვა და მშვიდობა მას) უპასუხა: «შეეასრულე ჰაჯობა მამაშენის მაგივრად» რაც შეეხება უმრას, ისაც დადასტურებულია იმ ჰადისის საფუძველზე, რომელიც გადმოიცა ხუთი იმამისგან.

«أبي رزين العقيلي، أنه أتى النبي صلى الله عليه وسلم فقال: إن أبي شيخ كبير لا يستطيع الحج ولا العمرة ولا الطعن، فقال: حج عن أبيك واعتمر» .

აბუ რაზინ აღ-'აყილიმ გადმოსცა, რომ მივიდა მოციქულთან (აღლაჰის ღოცვა და მშვიდობა მას) და უთხრა: ჩემი მამა ძალიან მოხუცია, ვეღარ შეძლებს ჰაჯობას, უმრის და საერთოდ მგზავრობის შესრულებას. მოციქულმა (აღლაჰის ღოცვა და მშვიდობა მას) უპასუხა: «შენ შეეასრულე ჰაჯობა და უმრა მამაშენის მაგივრად».

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 87)

კითხვა: შეიძლება თუ არა მუსლიმ ქალს, რომ შეეასრულოს სავალდებულო ჰაჯობა სანდო ქალების ჯგუფთან ერთად, თუ მას არ ახლავს ოჯახიდან მაჰრამი — ან მამა გარდაცვლილია?

შეიძლება თუ არა, რომ მასთან ახლდეს დედა, დეიდა, მამიდა ან სხვა ვინმე, ვინც მაჰრამი არ არის, რათა ჰაჯობა შეასრულოს?

პასუხი: შარიათის მიხედვით, ქალს არ აქვს უფლება იმგზავროს ჰაჯობისთვის, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა მას თან ახლავს ქმარი ან მისი მაჰრამი მამაკაცი (ანუ მამა, ძმა, შვილი, ბიძა და სხვა, ვისთანაც ქორწინება შარიათულად აკრძალულია). არ არის ნებადართული, რომ ქალი გაემგზავროს ჰაჯობაზე მხოლოდ სანდო ქალებთან ან სანდო მამაკაცებთან ერთად, რომლებიც არ არიან მაჰრამები. ასევე არ არის საკმარისი, რომ მასთან ერთად იყოს მხოლოდ დედა, დეიდა ან მამიდა, მაჰრამი მამაკაცის არსებობა აუცილებელია. თუ ქალს არ ჰყავს მაჰრამი და ვერ პოულობს ასეთ თანხლებს, მაშინ მისთვის ჰაჯობა სავალდებულო აღარ არის, რადგან შარიათის თვალსაზრისით მას არ აქვს შესაძლებლობა. უზენაესი ალლაჰი ამბობს:

{وَلِلّٰهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ اِلَيْهِ سَبِيْلًا}

«ადამიანები ვალდებული არიან ალლაჰის წინაშე, რომ შეასრულონ ჰაჯობა სახლში(ქააბაში), ვისაც ძალა შესწევს, რომ გაიაროს ეს გზა».

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 91)

კითხვა: ქალი, რომელიც შეძლებელია ფინანსურად და ფიზიკურად უნარიანია ჰაჯობისთვის, მაგრამ დაკარგა ქმარი ან მაჰრამი, ან გარდაცვლილი ქმრის გამო გლოვობს სავალდებულოა თუ არა მისთვის ჰაჯობა ასეთ ვითარებაში?

პასუხი: ქალს არ ეკისრება ჰაჯობის ვალდებულება, თუ მას არ ჰყავს მაჰრამი, რომელიც მასთან ერთად იმგზავრებს ჰაჯობაზე. ასევე, ქალს არ აქვს უფლება ჰაჯობაზე წასვლის, თუ ის იმყოფება იდდას პერიოდში — ანუ ქმრის გარდაცვალების შემდეგ გლოვის პერიოდში.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 94)

კითხვა: ქალმა შეასრულა სავალდებულო ჰაჯობა მაჰრამის გარეშე, თუმცა სანდო ქალების ჯგუფთან ერთად. მოეხსნა თუ არა მას ვალდებულება მასზე?

პასუხი: თუ სინამდვილეში საქმე ასე იყო, როგორც აღნიშნეთ, მაშინ ჰაჯობა ჩაითვლება სწორად შესრულებულად, და სავალდებულო ჰაჯობა მისგან მოიხსნა. თუმცა ის ქალია ცოდვიანი, რადგან მაჰრამის გარეშე იმგზავრა, რაც შარიათში აკრძალულია. მას ევალება გულწრფელი მოანანიება ალლაჰის წინაშე და მიტევების თხოვნა.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 97)

კითხვა: კაცი გარდაიცვალა ისე, რომ სავალდებულო ჰაჯობა არ ჰქონდა შესრულებული, მაგრამ მემკვიდრეობით დატოვა ანდერძი, რომ მისი ქონებიდან შესრულდეს ჰაჯობა მის მაგივრად.

პასუხი: თუ მუსლიმი გარდაიცვალა ისე, რომ სავალდებულო ჰაჯობა არ ჰქონდა შესრულებული, მიუხედავად იმისა, რომ ჰაჯობის ვალდებულების ყველა პირობა მასზე შესრულებული იყო, მაშინ მის მაგივრად ჰაჯობა უნდა შესრულდეს მისი ქონებიდან, იქნებოდა თუ არა ეს მითითებული მის ანდერძში. და თუ მის მაგივრად ჰაჯს შეასრულებს ის ადამიანი, ვისგანაც ნებადართულია წარმომადგენლობა, და ვისაც უკვე აქვს შესრულებული ჰაჯობა თავის თავზე მაშინ ეს ითვლება მოქმედად და საკმარისად იმისთვის, რომ მოიხსნას გარდაცვლილის ვალდებულება. რაც შეეხება კითხვას — შეიძლება თუ არა სხვის მიერ შესრულებული ჰაჯობა ისეთივე ფასდაუდებელი იყოს, როგორც ადამიანს თვითონ რომ შეესრულებინა? ეს საქმე შეცნობის მიღმაა და ეკუთვნის მხოლოდ ალლაჰს, უზენაესს. მაგრამ უდავოა, რომ როცა ადამიანს აქვს შესაძლებლობა, ჰაჯობა არ უნდა დააყოვნოს, არამედ დაუყოვნებლივ

შეასრულოს, რადგან არსებობს შარიათული მტკიცებულებები, რომლებიც აწესებს ვალდებულების დროულად შესრულებას, და არის შიში იმისა, რომ ადამიანი იქნება ცოდვაში ჰაჯობის გადადების გამო.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 100)

კითხვა: თუ მომლოცველ კაცს ჰაჯობის დროს გარკვეული კამათი ან სიტყვიერი დაპირისპირება ჰქონდა თანამგზავრებთან,

ჩაითვლება თუ არა მისი ჰაჯობა სწორად შესრულებულად და საკმარისად — თუნდაც ეს სავალდებულო ჰაჯობა ყოფილიყო?

პასუხი: მისი ჰაჯობა სწორად შესრულებულად ითვლება, და დაჯილდოვდება ვალდებულების შესრულებით თუმცა, თუ მან ჰაჯობის დროს ჩაიდინა გაკიცხვადი და აკრძალული კამათი,

მისი ჰაჯობის ჯილდო ამით მცირდება იმ დონემდე, რამდენადაც მან ეს ცოდვა ჩაიდინა.

მას ევალება გულწრფელი მოანანიება ამის გამო,
რადგან უზენაესი ალლაჰი ამბობს ყურანში:

{وتوبوا إلى الله جميعا أيه المؤمنون لعلكم تفلحون}

«მორწმუნენო! მოიანიეთ ალლაჰის წინაშე,
რათა ეგების ნეტარ იქმნეთ»

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი
კრებული (ტ. 11, გვ. 112)

ფეთვები მიიყათისა და იჰრამის შესახებ

კითხვა: დაშვებულია თუ არა იჰრამში შესვლა
ჯიდდადან?

პასუხი: ჯიდდა არ არის მიიყათი
ჰაჯობისთვის ან უმრისთვის გარდა იმ
პირებისა, ვინც: ცხოვრობს ჯიდდაში
მუდმივად, ან დროებით არის იქ და არ ჰქონდა
წინასწარი განზრახვა ჰაჯობაზე ან უმრაზე,
მაგრამ შემდეგ გადაწყვიტა, რომ შეასრულოს.
ხოლო ის, ვისაც მიიყათი აქვს ჯიდდამდე,
მაგალითად: ზულ-ჰულიაფა მედინიდან და მის
მიღმა მცხოვრებლებისთვის (მათთვის, ვინც
ხმელეთით ან ჰაერით გადის მის გასწვრივ),

ჯუხუა — იმ რეგიონებიდან, რომლებიც მდებარეობს ამ მიიყათის გასწვრივ ხმელეთით, ზღვით ან ჰაერით, იალამლამ — იგივე წესებით, ამ ადამიანებს ევალებათ იჰრამში შესვლა თავიანთი მიიყათიდან, ან იმ წერტილიდან, რომელიც ჰაერით, ზღვით ან ხმელეთით უდრის მას.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 130)

კითხვა: თუ მომლოცველი შევა იჰრამში და სურს პარფიუმერიის (სუნამოების) გამოყენება, უნდა დაისხას სუნამო იჰრამის განბანვამდე თუ განბანვის შემდეგ?

პასუხი: თუ ადამიანს სურს იჰრამში შესვლა ჰაჯობისთვის ან უმრისთვის, სუნამოს გამოყენება ნებადართულია — სანამ ის არ წარმოთქვამს: ლაბბაიქა ჰაჯჯათან ან ლაბბაიქა უმრათან. უმჯობესია, რომ სუნამო გამოიყენოს დაბანის შემდეგ, და ამის დასტურად

გადმოცემულია ჰადისი აიშასგან (აღლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი):

«كنت أطيب رسول الله صلى الله عليه وسلم لإحرامه قبل أن يحرم، ولحله قبل أن يطوف بالبيت»

«მე ვუსვამდი აღლაჰის მოციქულს (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) სუნამოს, როცა ის აპირებდა იჰრამში შესვლას (სანამ შევიდოდა იჰრამში), და ასევე მაშინ, როცა იჰრამიდან გამოვიდოდა — მანამ, სანამ ტავაფს დაიწყებდა ქაბას გარშემო». ამ ჰადისის სანდოობაზე ერთსულოვანი თანხმობაა.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 168)

კითხვა: რატომ აუკრძალა აღლაჰმა ჰაჯობაზე მყოფ მამაკაცებს ტრადიციული ნაკერი ტანსაცმლის ტარება, და რა სიბრძნეა მასში?

პასუხი: პირველ რიგში: აღლაჰმა სავალდებულოდ დააწესა ჰაჯობა ყოველი პასუხისმგებელი მუსლიმისთვის, ვისაც აქვს ამის უნარი — ერთხელ სიცოცხლეში. ეს არის ისლამის ფუნდამენტური საყრდენი, რაც

ცნობილია მტკიცედ რელიგიიდან. მუსლიმი ვალდებულია, რომ შეასრულოს ის, რაც ალლაჰმა დაუწესა, რათა მოიპოვოს ალლაჰის მადლი, შეასრულოს მისი ბრძანება და ჰქონდეს იმედი ჯილდოსი, შიშით მისი სასჯელისა. მორწმუნე უნდა იყოს მტკიცედ დარწმუნებული, რომ ალლაჰი ბრძენია თავის შარიათსა და ყოველ მოქმედებაში, და მოწყალეა თავისი მსახურების მიმართ. ის არ აწესებს მათთვის არაფერს, თუ არა იმას, რაც მათში არის სიკეთე და სარგებელი ამ ცხოვრებასა და საიქიოში. მაშინ კანონმდებლობა ეკუთვნის ჩვენს უფალს, მეუფეს, უზენაესსა და ბრძენს, ხოლო მორწმუნის ვალდებულებაა — მორჩილება და სრული დამორჩილება მასზე.

მეორედ: იჰრამში ნაკერი ტანსაცმლის აკრძალვის კანონიერებას ჰაჯობისა და უმრის დროს მრავალი სიბრძნე და ღრმა მიზანი გააჩნია, მათ შორის: აღდგომის დღის გახსენება: როცა მომლოცველი ტოვებს ჩვეულებრივ ტანსაცმელს და იფარავს მხოლოდ ორ უბრალო

ქსოვილს, ეს მას ახსენებს იმ მდგომარეობას, რაც ადამიანებმა უნდა განიცადონ აღდგომის დღეს, როცა ისინი აღსდგებიან ფეხშიშველნი, შიშვლები და დაუფარავნი, შემდეგ კი ალლაჰი შემოსავს მათ. ამით ბოლოდღის მდგომარეობის გახსენება ასწავლის ჭკუას და შეგონებას. თავის დაბლა დაყენება და თავმდაბლობის აუცილებლობის შეგრძნებინება, სულიერი გათავისუფლება ამპარტავნების ჭუჭყისგან. მორწმუნე ამ ფორმით აყუჩებს თავის ეგოს, არღვევს ამპარტავნებასა და სიამეს, სწავლობს დამორჩილებასა და თავმდაბლობას ალლაჰის წინაშე, თანასწორობისა და მოკრძალებული ცხოვრების გაცნობიერება: ნაკერის ტანსაცმლის გარეშე ყოფნა გააღრმავებს ადამიანში შეგრძნებას, რომ ყველა თანასწორია, განურჩევლად სოციალური სტატუსისა, სიმდიდრისა თუ წარმომავლობისა.

ამავე დროს, ადამიანი შორდება აკრძალულ ფუფუნებას და ზედმეტ სიამოვნებას, და სწავლობს მოკრძალებულ ცხოვრებასა და

საკუთარ ვნებებზე მბრძანებლობას. ღარიბების თანაგრძნობას, როცა მდიდარი და ღარიბი ერთნაირად არიან მოკაზმულნი, მდიდარი უკეთ გრძნობს ღარიბის მდგომარეობას, და ჰაჯობისას ეს ხდება სოლიდარობისა და თანამონაწილეობის სიმბოლო. ამ ღრმა მიზნებთან ერთად მიმდინარეობს იმ ფორმითა და წესებით, როგორც ის ალლაჰმა დააწესა და მოციქულმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) განმარტა.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 179)

პასუხი: რატომ ატარებს მომლოცველი ჰაჯობის დროს იჰრამის ტანსაცმელს?

პასუხი: ალლაჰმა გვიბრძანა — თავისი მოციქულის მუჰამადის (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) ენით — რომ ჰაჯობისა და უმრის დროს ჩავიცვათ ქვედა ტანსაცმელი და ზედა მოსასხამი. ეს ბრძანება მომდინარეობს ღრმა სიბრძნიდან, რომელსაც სრულად მხოლოდ

აღლაპი უწყის, და ამიტომ ჩვენ ვაღდეგულნი ვართ დავემორჩილოთ მის ბრძანებას, მიუხედავად იმისა, ვიცით თუ არა ჩვენ ამ ბრძანების სიბრძნე — იმ იმედით, რომ აღლაპი მიგვაგებს ჯილდოს მორჩილებისთვის. ხოლო სწავლულებმა ამ ბრძანებაში აღნიშნეს რამდენიმე ღრმა მნიშვნელობა, მათ შორის: აღდგომის დღის გახსენება — იმ მდგომარეობის, როცა ადამიანები აღდგებიან თავიანთი სამარხებიდან შიშვლები, უპოვარნი და თანასწორები, და ასევე, მომლოცველებში თავმდაბლობის გაღვივება და ყველა ადამიანთან თანასწორობის შეგრძნება — მდიდარი და ღარიბი ერთნაირ სამოსში არიან. ვთხოვთ აღლაპს ჩვენთვის და თქვენთვის წარმატებას, სწორ გზაზე მტკიცედ დგომას, სანამ მას შევხვდებით.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 171)

კითხვა: რა განაჩენია ჰაჯი ქალისტვის, რომელიც ჰაჯობის დროს მენსტრუაციულ მდგომარეობაშია?

პასუხი: მენსტრუაცია არ აბრკოლებს ჰაჯობის შესრულებას.

ქალი, რომელიც იჰრამში შევა ჰაჯობისთვის მენსტრუაციული მდგომარეობით, შეასრულოს ჰაჯობის ყველა რიტუალი,

გარდა ტავაფისა ქაბას გარშემო — ის მხოლოდ მას შემდეგ არის ნებადართული, როცა მენსტრუაცია შეწყდება და ქალი განიბანება. იგივე წესი ვრცელდება ბავშვის დაბადების შემდეგი სისხლდენისას და როდესაც ქალი შეასრულებს ჰაჯობის ყველა სავალდებულო საფუძვლებს, ჰაჯობა ჩაითვლება სწორად და შარიათულად მიღებულად.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 172)

კითხვა: ქალი წავიდა საუდის არაბეთში ჰაჯობის დასასრულებლად, მაგრამ

მენსტრუაცია დაეწყო თავაფ ალ-ყუდუმამდე (მისვლის თავაფამდე). რა არის მისი მდგომარეობა?

და შეიძლება თუ არა, რომ ასეთ მდგომარეობაში წავიდეს არაფაში? და ჩაითვლება თუ არა ჰაჯობა სწორად?

პასუხი: ქალი, რომელსაც ჰაჯობისას მენსტრუაცია დაეწყო, აგრძელებს იჰრამში ყოფნას და შეასრულებს ყველაფერს, რასაც სხვა მომლოცველები აკეთებენ, გარდა თავაფისა ქაბას გარშემო, ეს თავაფი შეიძლება მხოლოდ მას შემდეგ, როცა მენსტრუაცია შეწყდება და დაიბანს.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 173)

პასუხი: თუ კაცი შედის იჰრამში მიიყათიდან ჰაჯობისთვის ან უმრისთვის, მისთვის ნებადართულია ფრჩხილების დაჭრა და სხვა ჰიგიენური პროცედურები — სანამ იჰრამში შევა, ანუ სანამ წარმოთქვამს ნიეთს, ხოლო მის

შემდეგ არ შეიძლება გააკეთოს მსგავსი რამ შესაწირის დაკვლამდე?

პასუხი: თუ კაცი ფრჩხილებს იჭრის იჭრამში შესვლამდე — ამაში პრობლემა არ არის, გარდა იმ შემთხვევისა, თუ მას აქვს განზრახვა, რომ შესწიროს ადჰა-ს მსხვერპლი, და აღნიშნული ქმედება ხდება ზულ-ჰიჯჯის თვეში, მაშინ ფრჩხილების დაჭრა დაუშვებელია, რადგან ალლაჰის შუამავალმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) აუკრძალა ეს მსხვერპლის შემწირველებს. რაც შეეხება ფრჩხილის დაჭრას იჭრამში შესვლის შემდეგ — ანუ ნიეთის წარმოთქმის შემდეგ, ეს აბსოლუტურად აკრძალულია, რადგან მომლოცველს იჭრამის მდგომარეობაში არ აქვს უფლება: რომ დაიჭრას ფრჩხილები, ან შეიჭრას თმა,

— გარდა იმ მომენტის შემდეგ, როცა ის გამოვა იჭრამიდან.

რადგან იჭრამში მყოფს არ აქვს უფლება, რომ დაიჭრას ფრჩხილები ან შეიჭრას თმა, სანამ არ დაასრულებს ტავაფსა და სა'ის (სირბილს)

უმრის დროს. შემდეგ მას შეუძლია იპრამიდან გამოსვლა თმის გადაპარსვით ან შეჭრით. ასევე ჰაჯობის დროსაც — როცა ის დაასრულებს ჯამრა ალ-აყაბას სროლას

მისთვის ნებადართულია, რომ გადაიპარსოს ან შეიჭრას თმა,

და ამით იპრამიდან გამოვიდეს. თმის გადაპარსვა უფრო უკეთესია, ვიდრე შეჭრა. იპრამიდან გამოსვლა შეიძლება შესაწირის დაკვლის შემდეგაც და მანამდეც, მაგრამ თუ შესაძლებელია, რომ თმის შეჭრა დაკვლის შემდეგ მოხდეს — ეს უფრო უმჯობესია.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 178)

კითხვა: ჩემმა მამამ წარსულ წლებში შეასრულა ჰაჯობა, მაგრამ იმ დროს ძალიან მძიმედ ავად იყო, და ვერ შეძლო იპრამში შესვლა (ვერც ნიეთის წარმოთქმა და ვერც ტანსაცმლის შეცვლა).

რა ევალეობოდა ასეთ შემთხვევაში? და რა არის შარიათული ვალდებულება მასზე?

პასუხი: თუ მომლოცველმა შევიდა იჰრამში ჩვეულებრივი ნაკერი ტანსაცმლით — ავადმყოფობის, სიცივის ან სხვა აუცილებლობის გამო ეს ნებადართულია შარიათულად, რადგან ეს ითვლება დაშვებულ დარღვევად, თუმცა ასეთ შემთხვევაში ის ვალდებულია შეასრულოს გამოსასყიდი: აქვს სამი ვარიანტი, რომელთაგან ერთი უნდა აირჩიოს: სამი დღის მარხვა, ნებისმიერ ადგილას (არა მხოლოდ მექქაში), ექვსი ღარიბის დაპურება — თითოეულისთვის ნახევარი სა' (დაახლ. 1.5 კგ) იმ ქვეყნის ძირითადი საკვებიდან; ერთი ცხვრის დაკვლა, რომელიც ისეთივე უნდა იყოს, როგორიც საკმარისია ადჰას შესაწირად. ეს წესი ასევე ვრცელდება იმ შემთხვევაშიც, თუ მომლოცველი მოიფარებს თავს (რაც იჰრამში აკრძალულია მამაკაცისთვის). მარხვა შესაძლებელია ყველგან,

მაგრამ დაპურება და დაკვლა უნდა მოხდეს მექქაში (ალ-ჰარამში).

მუდმივი კომიტეტის ფეთეხები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 180)

კითხვა: ალლაჰის ნებით, მსურს ჰაჯობის შესრულება, მაგრამ პრობლემა იმაშია, რომ მე ვარ სრული მელოტი, თავზე არ მაქვს თმა და ძალიან მგრძნობიარე კანი მაქვს. მზის სხივები ძლიერ მავნებს — წვავს კანს, იწვევს ანთებას და თავზე და სახეზე ვენების გაჩენას. როგორც ცნობილია, იჰრამში მყოფისთვის აკრძალულია თავის დაფარვა, მაგრამ ჩემი მდგომარეობა სპეციფიკურია, მე ასევე მაღალი არ ვარ და ვერ ვატარებ ქოლგას, რადგან ის სხვებს აზიანებს, გთხოვთ, მომეცით შარიათული ფათვა ამ მდგომარეობაზე. ალლაჰმა დაგაჯილდოვოთ და განგამტკიცოთ ჭეშმარიტებაზე.

პასუხი: თუ საქმე ისეა, როგორც შენ აღწერ — ანუ მზის სხივები აშკარად ვნებს შენს ჯანმრთელობას, მაშინ ნებადართულია, რომ

იჭრამის მდგომარეობაში ყოფნისას დაფარო თავი. თუმცა ამის სანაცვლოდ შენს ვალდებულებად რჩება გამოსასყიდი, და შენ გაქვს სამი არჩევანი: ერთი მათგანი საკმარისია: დაკლა ერთი ცხვარი, რომელიც საკმარისია შესაწირად და გაანაწილო მისი ხორცი მექქაში მცხოვრებ ღარიბებზე, დააპურო 6 ღარიბი ადამიანი ალ-ჰარამში, თითოეულისთვის ნახევარი სა' (დაახლოებით 1.5 კგ) ადგილობრივი საკვებიდან (მაგ., ხურმა, ბრინჯი და სხვ.), იმარხოლო სამი დღე. ეს წესი ვრცელდება როგორც ჰაჯზე, ასევე უმრაზეც, ანუ თუ უმრასაც შეასრულებ და იმ დროსაც დაფარავ თავს თუ არა გევალება მეორე გამოსასყიდი.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 181)

კითხვა: მამაკაცი, რომელიც იყო მომლოცველად (ჰაჯზე), დაუშვა იჭრამის აკრძალული ქმედება: აკოცა თავის ცოლს და

გამოუვიდა სითხე სქესობრივი აქტის გარეშე, და ეს მოხდა ჯამრათ ალ-აყაბას სროლისა და თმის გადაპარსვის შემდეგ, მაგრამ ტავაფ ალ-იფადა ჯერ არ ჰქონდა შესრულებული. მისი ცოლი არ იყო მომლოცველი. გთხოვთ, მოგვაწოდოთ შარიათული ფატვა ამ შემთხვევაზე.

პასუხი: მუსლიმისთვის, რომელიც იჰრამშია ჰაჯობისთვის, უმრისთვის ან ორივესთვის, არ არის ნებადართული, რომ ჩაიდინოს ისეთი ქმედებები, რომლებიც დაარღვევს მის იჰრამს ან დააკნინებს მის ქმედებებს. კოცნა (ცოლის) იჰრამში მყოფისთვის ჰარამია, სანამ არ შეასრულებს სრულ გათავისუფლებას იჰრამიდან, რაც მიიღწევა შემდეგით: ჯამრათ ალ-აყაბას სროლით, თმის გადაპარსვით ან შეჭრით, ტავაფ ალ-იფადა და სა'ით, თუ მასზე სა'ი სავალდებულოა. რადგან ამ მოქმედებებამდე ის ჯერ კიდევ იმ მდგომარეობაშია, როცა ქალებთან სიახლოვე აკრძალულია, თუმცა, ჰაჯობა არ ბათილდება, თუ კაცი აკოცებს ცოლს და გამოუვა სითხე

პირველი გათავისუფლების შემდეგ. მას ევალება: მიტევების თხოვნა ალლაჰისგან, აღარ გაიმეოროს მსგავსი ქმედება და აანაზღაუროს ეს ერთი ცხვრის დაკვლით, რომელიც გამოსადეგია ადჰა-ს შესაწირად, და გაანაწილოს იგი მექქის ღარიბებზე. სასურველია, რომ ეს გაკეთდეს დაუყოვნებლივ, შესაძლებლობის ფარგლებში.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 188)

პასუხი: თუ სავალდებულო ჰაჯობისას მინაში ყოფნის ერთ-ერთ ღამეს ჩაგემინა და დაფიქსირდა ჯუნუბის მდგომარეობა (ე.ი. სითხის გამოყოფა სიზმარში ან უგონო მდგომარეობაში), მაგრამ ვერ მოახერხე იმ ღამით განბანვა, მაშინ რა ვალდებულება აქვს მას?

პასუხი: თუ ჰაჯობის ან უმრაზე მყოფ პიროვნებას დაესიზმრა სველი სიზმარი, ეს არ ახდენს ზეგავლენას მის ჰაჯობასა და უმრაზე — არც ჰაჯობას დაარღვევს და არც უმრას. ასეთ

შემთხვევაში, გაღვიძების შემდეგ, თუ დაინახა გამონადენი, მან უნდა მიიღოს სრული განზანა. შენზე არაფრის გადახდა არ დაგეკისრება, რადგან სველი სიზმარი — ადამიანის ნებით არ ხდება.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 188)

პასუხი: არის თუ არა რაიმე განსაკუთრებული მახასიათებელი მექქისა და მედინის მტრედებთან დაკავშირებით?

პასუხი: არ გააჩნია მექქის და მედინას მტრედებს რაიმე განსაკუთრებული სტატუსი ან უპირატესობა. თუმცა, მექქის წმინდა ტერიტორიაზე (ჰარამში) მოქმედებს ზოგადი წესი, რომ იქ: არ შეიძლება ცხოველის დაჭერა და არ შეიძლება მასზე ნადირობა ან განდევნაალ ჰარამის წმინდა აკრძალულ ზონაში, ეს ეფუძნება ზოგად ჰადისს, სადაც ნათქვამია:

«إن الله حرم مكة، فلم تحل لأحد قبلي، ولا تحل لأحد بعدي، وإنما أحلت لي ساعة من نهار، لا يخلئ خلاها، ولا يعضد شجرها، ولا ينفر صيدها»

«ჭემმარიტად ალლაჰმა მექა აკრძალულადგილად გამოაცხადა. ის არ ყოფილა ნებადართული არავის ჩემამდე, და არც იქნება ნებადართული ჩემ შემდეგ. მე მხოლოდ ერთი საათით დღის განმავლობაში მომეცა მისი ნებადართულად გამოყენება ამიტომ მექაში: არ შეიძლება ხეების მოჭრა, და არც ნადირის შეშინება ან განდევნა». ჰადისის გადმოსცემს ალ-ბუხარი შუამავლის თქმით (ალლაჰის ღოცვა და მშვიდობა მას):

«إن إبراهيم حرم مكة، وإني حرمت المدينة ما بين لابتيها، لا يقطع عضاها، ولا يصاد صيدها»

«როგორც იბრაჰიმმა აკრძალულად გამოაცხადა მექა, მეც წმინდად ვაცხადებ მედინას, მისი ორი ლავას კლდის შორის მდებარე ტერიტორიას: იქ არ უნდა მოიჭრას ხე და არ უნდა ნადირობდეს ნადირზე». ჰადისის გადმოსცემს მუსლიმი.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 202)

კითხვა: ნებადართულია თუ არა იჰრამის ტანსაცმლის გახდობა უმრას შესრულების შემდეგ, იმის გათვალისწინებით, რომ მე ვარ მუთამათი'?

პასუხი: იმისთვის, ვინც ასრულებს ჰაჯობას მუთამათთი სახით, შარიათით დაშვებულია, რომ უმრას დასრულების შემდეგ გამოვიდეს იჰრამის მდგომარეობიდან. ეს ხდება შემდეგი მოქმედებების შესრულების შემდეგ: ტავაფი, სა'ი (გარბენა საფასა და მარვას შორის) და თმის გაპარსვა ან დაპატარავება, ამის შემდეგ მუთამათი'მა შეიძლება ჩაიცვას თავისი ჩვეულებრივი ტანსაცმელი. ეს სწორედ ის იყო, რაც ალლაჰის შუამავალმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) თავის საჰაბებს უბრძანა გამოსამშვიდობებელი ჰაჯობის დროს, ვინც შესაწირი ცხოველი არ მიიყვანა. შემდეგ ისინი ხელახლა შედიოდნენ იჰრამში ჰაჯობისთვის ზულ-ჰიჯჯას მერვე დღეს.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 202)

შეკითხვა: გთხოვთ, დამისახელოთ ის ქმედებები, რომლებიც ნებადართულია ჰაჯობაზე მუთამათთი' პირისთვის იმ დროის

განმავლობაში, როდესაც ის უმრას შესრულების შემდეგ გამოვა იჰრამიდან.

პასუხი: ვინც იჰრამში შევიდა მუთამათთი' ჰაჯით — ანუ განზრახვით უმრასთვის ჰაჯობამდე — და შემდეგ შეასრულა უმრას წესები: ტავაფი, სა'ი და თმის გაპარსვა ან დაპატარავება, ის ამით გამოვა იჰრამიდან და მისთვის ნებადართული გახდება ყველაფერი, რაც იჰრამის დროს აკრძალული იყო. ესენია: თმის გაპარსვა, ფრჩხილების დაჭრა, ნაკერიბიანი ტანსაცმლის ჩაცმა,

თავის დაფარვა, სურნელოვანი ნივთების გამოყენება, ხმელეთზე ნადირობა, ქორწინების კონტრაქტის დადება, სქესობრივი კავშირი და ყველაფერი, რაც მას წინ უძღვის.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 204)

შეკითხვა: როგორია შარიათული სამართლებრივი მდგომარეობა მლოცველთა ჯგუფური თაღბიას შესახებ, როდესაც ერთ-

ერთი მათგანი ამბობს თალბიას, ხოლო სხვები მის შემდეგ იმეორებენ?

პასუხი: ეს დაუშვებელია, რადგან ეს არ გადმოცემულა შუამავლისგან (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) და არც მის მართალ ხალიფთა მიერ (აღლაჰი იყოს მათით კმაყოფილი). არამედ ეს არის რელიგიური სიახლე (ბიდ'ა).

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 358)

შეკითხვა:

რა რელიგიური განაჩენი ვრცელდება ქალზე, რომელსაც ჰაჯობის პერიოდში მოუვიდა მენსტრუაცია? შეუძლია თუ არა მას ჰაჯობის ყველა რიტუალი შეასრულოს და სჭირდება თუ არა ამისთვის განბანვა? არსებობს თუ არა რიტუალები, რომლებიც მას ეკრძალება, და როგორ უნდა აანაზღაუროს ეს დანაკლისი? აღლაჰმა სიკეთე მოგცეთ.

პასუხი: თუ ქალი მენსტრუაციაში შევა მაშინ, როცა ჰაჯობის შესრულება აქვს განზრახული, ის

მაინც შევა იჰრამში და დარჩება მასში. მისთვის ნებადართულია შეასრულოს ყველა ის რიტუალი, რასაც სხვა მლოცველები (ჰაჯები) ასრულებენ, როგორცაა: არაფატზე დგომა, ღამის გათენება მუზდალიფაში და მინაში ქვების სროლა (ჯამარათზე), თუმცა მისთვის არაა ნებადართული ტავაფის (ქააბის გარშემო სიარულის) შესრულება მანამ, სანამ არ განიწმინდება მენსტრუაციიდან და არ განიბანება.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — მეორე კრებული (ტ. 10, გვ. 128)

შეკითხვა: დაშვებულია თუ არა ქალისთვის, რომ გამოეწყოს სავალდებულო ჰაჯობის შესრულების დროს?

პასუხი: ქალისთვის დაუშვებელია, რომ (გამოიპრანჭოს) ან გამოეწყოს ჰაჯობის რიტუალების შესრულების დროს. რაც შეეხება იმ მორთულობას, რაც მას უკვე აქვს — მაგალითად, სამკაული ან ყავისფერი საღებავი

(ხნა და მსგავსი) — მას ევალება დაფაროს ეს კაცებისგან. თუმცა არ ევალება მათი მოცილება ხელიდან ან სხეულის სხვა ნაწილებიდან.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — მეორე კრებული (ტ. 10, გვ. 144)

შეკითხვა: მე შევასრულე ჰაჯობა და როცა მიიყათიდან შევედი იჰრამში, განვიზრახე შესრულება მხოლოდ ჰაჯის სახით (მუფრიდა) და ვთქვი: ლაზბაიქა ალლაჰუმა ლაზბაიქა ჰაჯჯან. მაგრამ შემდეგ დამავიწყდა და ვთქვი: ლაზბაიქა ალლაჰუმა ლაზბაიქა ჰაჯჯან ვა უმრათან. გთხოვთ, მითხარით, რა მევალდებულება ამ შემთხვევაში? ალლაჰმა სიკეთე მოგცეთ.

პასუხი: თუ შენგან ამ სიტყვების გამოთქმა მხოლოდ ენის შეცდომა იყო და არ გქონდა ამის განზრახვა, მაშინ შენზე არაფერი არ ვრცელდება, უზენაესი ალლაჰის თქმით:

{رَبَّنَا لَا تَوَاضِعْنَا إِن نَّسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا}

«ღმერთო ჩვენო! ნუ მოგვკითხავ, თუკი დაგვაფიწყდა ან შევცდით!» მიციქულის თქმით (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას):

«إنما الأعمال بالنيات وإنما لكل امرئ ما نوى»

«ქემმარიტად საქმეები ფასდება განზრახვით, ყველა იმას მიიღებს, რასაც განიზრახავს».

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — მეორე კრებული (ტ. 10, გვ. 132)

შეკითხვა: დავინახე ზოგიერთი მომლოცველი ჰაჯობაზე, რომელიც ჭრის ხეების ტოტებს და ამზადებს მისვაკს და იყენებს მას. როგორია ხეების ჭრის განაჩენი მინაში? და როგორია იმ მისვაკების მიღების განაჩენი, ასევე, რომლებიც მოჭრილია ჰარამის (წმინდა საზღვრების) შიგნით მდებარე ხეებიდან?

პასუხი: არ არის ნებადართული ჰარამის (წმინდა ტერიტორიის) ხეების ჭრა — არც იმ ადამიანისთვის, ვინც იჰრამშია, და არც მისთვის, ვინც არ არის იჰრამში. მოციქულის (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) თქმით:

«لا يخط شوكها ولا يعصد شجرها»

«არ უნდა შეირყეს მისი ეკლები და არ უნდა მოიჭრას მისი ხე». ჰადისს გადმოსცემს მუსლიმი.

ამიტომ, ვინც ჩაიდინა მსგავსი რამ, უნდა მოინანიოს დიდებული და ძლევამოსილი ალლაჰის წინაშე და აღარ დაუბრუნდეს ასეთ ქმედებას. ასევე, არ შეიძლება იმ მისვაქის საჩუქრად მიღება, რომელიც მოჭრილია ჰარამის ხეებიდან, რადგან ამით ის ეთანხმება და ეხმარება აკრძალულ ქმედებას.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — მეორე კრებული (ტ. 10, გვ. 166)

მინაში ღამის გათენება

შეკითხვა: ჰაჯობაზე წავედი ჯგუფთან ერთად. ზულ-ჰიჯჯას მეცხრე ღამე მინაში გავათენეთ, თუმცა ის დილით ადრე, ფაჯრის ლოცვამდე დავტოვეთ და ფაჯრი არაფატში ვილოცეთ. ჯგუფის ორგანიზატორებმა ეს გადაწყვიტეს ხალხმრავლობის შიშის გამო. გვეკისრება რამე ამ ქმედებისთვის?

პასუხი: თქვენ არაფერი გვეკისრებათ (არ ხართ ცოდვაში), მაგრამ უმჯობესია ჰაჯობისთვის,

რომ მინადან არაფატიკენ გავიდეს ზულ-ჰიჯას მეცხრე დღის მზის ამოსვლის შემდეგ.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 210)

შეკითხვა: მე შევასრულე ჰაჯობა ადგილობრივ კომპანიასთან ერთად და ჩვენი საცხოვრებელი მინას გარეთ იყო. ზულ-ჰიჯას 9-ე ღამეს მე იქ დავრჩი და იქ დავიძინე, მაგრამ თაშრიყის დღეების ღამეები მინაში გავათენე. გთხოვთ, მითხრათ: 9-ე ღამის მინაში გათენება სავალდებულოა თუ სუნნა? და თუ სავალდებულოა რა უნდა გავაკეთო? ალლაჰმა სიკეთე მოგცეთ.

პასუხი: მინაში ღამის გათენება ზულ-ჰიჯას მეცხრე ღამეს ჰაჯისთვის სუნნაა, და არ არის სავალდებულო. ამიტომ, იმ ღამის მინაში არგათენების გამო არაფერი გეკისრება — უბრალოდ დაგაკლდათ სუნნას საზღაური.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — მეორე კრებული (ტ. 10, გვ. 117)

არაფატის მთაზე დგომა

შეკითხვა: ზოგი ადამიანი ამბობს, რომ თუ არაფა დღე პარასკევს დაემთხვევა — როგორც, მაგალითად, ამ წელს — ეს ჰაჯობა ტოლია შვიდი ჰაჯობის შესრულების. არსებობს თუ არა ამაზე რაიმე მტკიცებულება სუუნნაში?

პასუხი: ამ საკითხზე არ არსებობს არანაირი სანდო მტკიცებულება. ზოგიერთი ადამიანი კი ამბობს, რომ არაფას დღის პარასკევი ტოლია სამოცდაათ ჰაჯობის ან სამოცდათორმეტ ჰაჯობის, მაგრამ ესეც არასწორია და სიმართლეს არ შეესაბამება.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 211)

შეკითხვა: დაშვებულია თუ არა, რომ ჰაჯმა, რომელმაც არაფატში იმამთან ერთად ზუჰრისა და ასრის ლოცვები აღასრულა, შემდეგ განაგრძოს ნებაყოფლობითი ლოცვების შესრულება მზის ჩასვლამდე?

პასუხი: შუამავალმა (აღლაჰის ღოცვა და მშვიდობა მას) არაფას დღეს, მას შემდეგ რაც ზუჰრი და ასრი არაფატში წინასწარ აღავლინა, არ შეუსრულებია ნებაყოფლობითი ღოცვები. და რომ ეს ქმედება დაშვებული ყოფილიყო, ის იქნებოდა ამაში ჩვენზე მეტად გულმოდგინე. ყოველი სიკეთე იმაშია, რომ მივბადოთ მას და ვუერთგულოთ მის სუნნას.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 211)

შეკითხვა: როგორია განაჩენია იმ ადამიანზე, ვინც არაფატიდან გავიდა ზუსტად ერთი წუთით ადრე იმ დროს, რაც მზის ჩასვლის დროს კალენდრის მიხედვით იყო, იმ დროს, როცა მანქანაში მყოფებმა თქვეს, რომ მზე უკვე ჩასულია?

პასუხი: ჰაჯობის საფუძველია, რომ არაფატის ველზე დარჩეს ზულ-ჰიჯჯას მეცხრე დღეს და არ უნდა გავიდეს იქიდან მანამ, სანამ არ დარწმუნდება მზის ჩასვლაში. არ არის

ნებადართული მისი ველის დატოვება ჩასვლის დადასტურებამდე. კრიტერიუმი არის რეალური მზის ჩასვლა, და არა მხოლოდ სავარაუდო დრო. თუ მან დარწმუნებულად დატოვა არაფატი მზის ჩასვლის შემდეგ, მაშინ მან შეასრულა ვალდებულება და არაფერია მისზე დაკისრებული. მაგრამ თუ მან დატოვა არაფატი მზის ჩასვლამდე, ან არ იყო დარწმუნებული მზის ჩასვლაში, და არ დაბრუნდა უკან არაფატში, რომ მინიმუმ ღამის ერთი წამის განმავლობაშიც მაინც ყოფილიყო იქ, მაშინ მას ეკისრება შესაწირი, რაც ნიშნავს ცხვრის დაკვლას — რადგან მან დატოვა ჰაჯობის ერთი სავალდებულო ქმედება.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — მეორე კრებული (ტ. 10, გვ. 181)

მუზდალიფაზე გათენება

შეკითხვა:

შევასრულე ჰაჯობა ოჯახებთან ერთად, რომლებმაც ჩემგან იქირავეს მანქანა. არაფას

ლამეს (ზულ-ჰიჯჯას 9-ე ღამეს) ჩამოვედით არაფადან საღამოს 9 საათზე და მივედით მუზდალიფაში ღამის 2 საათზე. მათ განაცხადეს, რომ შარიათმა მათ — როგორც ოჯახიანებს — მისცა უფლება, რომ არ გაეთენებინათ ღამე მუზდალიფაში, ამიტომ არ დავრჩით იქ მეტი ვიდრე 15 წუთით. გთხოვთ, მითხარით: მეკისრება რამე ამ ქმედებაზე?

პასუხი: თუ საქმე მართლაც ასე იყო, როგორც თქვენ ახსენეთ — რომ მათთან იყვნენ ოჯახები და ისინი ღამის გათენების გამო შეწუხებას ან ზიანს აშკარად მოელოდნენ — მაშინ არც თქვენზეა ბრალი და არც მათზე, რადგან მუზდალიფადან თქვენი გასვლა ღამის 2 საათზე შედგა შუა ღამის შემდეგ, და ეს დაშვებულია.

შარიათი ქალებსა და სუსტათვის ამ შემთხვევაში შეამსუბუქა წესი, რათა არ შეექმნათ სიძნელე.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 212)

შეკითხვა: გასულ წელს ჰაჯობის დროს ხალხმრავლობა ძალიან დიდი იყო, რის გამოც ზოგმა მლოცველმა ვერ შეძლო მუზდალიფაში ღამის გათენება — ზოგს არ შეეძლო იქ მისვლა სიძნელის გამო, ხოლო ზოგიერთი საერთოდ დაიკარგა. რა უნდა გააკეთონ ასეთებმა?

პასუხი: ვინც მუზდალიფაში ღამის გათენება ხალხმრავლობის გამო ვერ შეძლო, მისთვის ღამის გათენების ვალდებულება იხსნება და არ ვრცელდება მასზე ვალდებულება. რაც შეეხება იმას, ვინც დაიკარგა და ღამე სხვა ადგილას გაატარა, მასზე ვრცელდება გამოსასყიდად ცხვრის დაკვლა, რადგან მას შეეძლო მუზდალიფას ადგილის შესახებ კითხვა და გზის პოვნა — ასე რომ, იგი ჩაითვლება დაუდევრად მომქცევად თავისი დაუკითხაობის გამო.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — მეორე კრებული (ტ. 10, გვ. 189)

შეკითხვა: ერთ-ერთი ჰაჯი კითხულობს: მან მუზდალიფა დატოვა ღამის პირველ მესამედში — დაახლოებით საღამოს 10 საათზე — იმ მიზეზით, რომ მასთან ერთად ქალები იყვნენ. რა ევალება მას და მათ ამ ქმედებაზე? გმადლობთ.

პასუხი: ვინც მუზდალიფადან დაიძრა შუა ღამეზე უფრო ადრე, დაშვებული შარიათული მიზეზების გარეშე — როგორიცაა, მაგალითად, ავადმყოფობა — მას მუზდალიფაში სავალდებულო ღამის გათენების შესრულება გამოუტოვებია. ამიტომ, მას ევალება გამოსასყიდი — ანუ მექქაში ცხვრის დაკვლა, რომელიც საკმარისია, როგორც ყურბანის შესაწირავი, და მისი ხორცი უნდა დარიგდეს იქაურ ღარიბებზე.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — მეორე კრებული (ტ. 10, გვ. 194)

შესაწირი დღის ქმედებები

შეკითხვა: თუ ხალხი და სუსტები მუზდალიფადან მინაში გადავიდნენ ფაჯრის გამოჩენამდე, მაგრამ შუა ღამის შემდეგ,

ნებადართულია თუ არა მათთვის, რომ ჯამრათ ალ-აყაბა ქვევით ესროლონ ფაჯრამდე? და თუ მათ საკმარისი დრო აქვთ ტავაფ ალ-იფადას შესასრულებლად ფაჯრამდე — ნებადართულია თუ არა ეს მათთვის?

პასუხი: დაშვებულია, რომ სუსტები, როგორც არიან ქალები, ხანდაზმულები და მსგავსი მდგომარეობის მქონენი, მუზდალიფადან გავიდნენ შუა ღამის შემდეგ. ასევე ნებადართულია, რომ: ქვა ესროლონ ჯამრათ ალ-აყაბას,

შეასრულონ ტავაფ ალ-იფადა, გაიპარსონ ან შეამცირონ თმა

ფაჯრამდე, რადგან ეს ყველაფერი მარტივდება მათთვის და შეესაბამება შარიათის შეღავათს მათ მდგომარეობაზე.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — მეორე კრებული (ტ. 10, გვ. 190)

შეკითხვა: შეიძლება თუ არა ჰაჯობისთვის, რომ ჯამრათ ალ-აყაბას (პირველი ჯამრას) ქვების სროლა გადადოს მომდევნო დღისთვის — თაშრიყის მეორე ან მესამე დღემდე — უმიზეზოდ? და რა განაჩენი აქვს მას, ვინც ასე მოიქცა?

პასუხი: ჰაჯობისთვის არ არის ნებადართული, რომ ჯამრათ ალ-აყაბას ქვების სროლა გადადოს თაშრიყის მეორე ან მესამე დღემდე შარიათით გათვალისწინებული მიზეზის გარეშე,

რადგან ალლაჰის მოციქულმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) ესროლა მას ღესასწაულის დღესვე (ზულ-ჰიჯჯას 10-ე დღეს), და საჰაბებმაც მას მიბადეს — არავინ არ გადადო ეს სროლა თაშრიყის დღეებისთვის გამართლების გარეშე. და შუამავალმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) თქვა:

«خذوا عني مناسككم»

«აიღეთ ჩემგან თქვენი რიტუალის წესები» და ვინც ჯამრათ ალ-აყაბას სროლა გადადო

თაშრიყის დღეებამდე უმიზეზოდ, მან დაეწინააღმდეგა სუნნას, დაკარგა თავისი ჰაჯობის ნაწილობრივი საზღაური, და ევალეზა, რომ სთხოვოს ალლაჰს მიტევება იმის გამო, რაც ჩაიდინა, და მომავალში ეცადოს, რომ რიტუალები შარიათის შესაბამისად სრულად და ზუსტად შეასრულოს.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 217)

შეკითხვა: ჰაჯობისა და უმრას დროს დავინახეთ, რომ ზოგი ადამიანი თმის დამოკლებას ასე აკეთებს: ისინი თმას იჭრიან მხოლოდ თავის ქვედა ნაწილიდან, ივლებენ მაკრატელით წრეზე ქვემოდან, ხოლო თავის ზედა და შუა ნაწილს არაფერს აკლებენ. როცა ვუთხარით, რომ თმის დამოკლება უნდა მოიცავდეს მთელ თავზე თმის დამოკლებას, გვიპასუხეს: "ეს არის ზუსტად ის, რაც მოთხოვნილია", რომელი ქმედებაა სწორი? და რომელი ქმედებაა სავალდებულო?

პასუხი: ჰაჯობისა თუ უმრას დროს სავალდებულოა მთლიანი თავის დაფარვა თმის გაპარსვით ან დაპატარავებით. არ არის საჭირო, რომ ყოველი თმის ღერი ცალ-ცალკე მოიჭრას, მაგრამ თმის დაპატარავება უნდა გავრცელდეს ზოგადად მთელ თავზე.

რაც შეეხება იმ ქმედებას, რაც თქვენ ახსენეთ — როცა თმას იჭრიან მხოლოდ თავის ქვედა ნაწილიდან წრიულად — ეს საკმარისი არ არის, და ყველაზე სწორად მიჩნეულ სწავლულთა აზრით, ასეთი მოქმედება არ ითვლება საკმარის შესრულებად.

ეს არ არის მუჰამმად შუამავლის (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) სუნნა.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 217)

კითხვა: ჰაჯობის შემსრულებელი გაჩერდა არაფაში, ღამე გაათენა მუზდალიფაში და დილით 'იდის დღეს მივიდა მინაში. ისროლა ჯამრათულ-აყაბა, დაკლა (შეწირა ყურბანი),

გადაიპარსა თავი, გამოიცვალა იჰრამის ტანსაცმელი მინაში. ამის შემდეგ წავიდა მექქაში და შეასრულა ტავაფ ალ-იფადა. არის თუ არა ეს დაშვებული შარიათით? ვინაიდან ერთ-ერთმა მოქალაქემ მითხრა, რომ მინის ტერიტორიაზე არ შეიძლება გაიპარსო და გამოიცვალო იჰრამი, სანამ არ შეასრულებ ტავაფ ალ-იფადას.

პასუხი: ნებადართულია თავის პარსვა, როგორც ტავაფ ალ-იფადამდე, ისე მის შემდეგ. რაც შენ გააკეთე დღესასწაულის დღეს — ჯერ ქვა ისროლე (ჯამრათზე), შემდეგ დაკალი (ყურბანი), შემდეგ გადაიპარსე თავი და ბოლოს შეასრულე ტავაფი — სწორედ ეს არის სუნნა. ეს არის ის, რაც გააკეთა შუამავალმა (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) მის გამოსამშვიდობებელ ჰაჯობაზე.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 218)

კითხვა: როდის მთავრდება ტავაფ ალ-იფადის ვადა?

პასუხი: ტავაფ ალ-იფადა იწყება შუა ღამით დღესასწაულის ღამეს სუსტებისთვის და მათთვის, ვინც მათ მდგომარეობაშია. მის დასასრულს განსაზღვრული დრო არ აქვს, მაგრამ უკეთესია, რომ მომლოცველმა, რამდენადაც შეძლებს, იჩქაროს ტავაფ ალ-იფადის შესრულება, ყურადღება მიაქციოს საკუთარ ძალებს და შეარჩიოს ისეთი დრო, როცა ტავაფის ადგილი ნაკლებად გადატვირთულია, რათა თავადაც არ დაზარალდეს და სხვებიც არ დააზარალოს.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 227)

კითხვა: თუ მომლოცველმა ჰაჯობაზე შეასრულა ტავაფ ალ-იფადა და ერთი წრე დაავიწყდა, და ამის შესახებ მხოლოდ მას შემდეგ გაიგო, რაც მეჩეთ ალ-ჰარამიდან გამოვიდა — რა არის ამის შარიათული განაჩენი? და რა მდგომარეობაშია, თუ მან ეს მხოლოდ პირველ გათავისუფლებაზე იცოდა, რადგან

ტავაფ ალ-იფადა არის იმ ორ მოქმედებას შორის, რომლითაც მიიღწევა პირველი გათავისუფლება, ტავაფის ერთ-ერთი ბრუნი ქაბის ირგვლივ.

პასუხი: თუ ჰაჯობაზე მომლოცველმა შეასრულა ტავაფ ალ-იფადა და ერთი წრე დაავიწყდა, და შუალედი დიდხანს გაგრძელდა — მან თავიდან უნდა გააკეთოს ტავაფი. მაგრამ თუ შუალედი მცირე იყო, მაშინ უბრალოდ შეასრულოს ის წრე, რომელიც დაავიწყდა.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 253)

კითხვა: რა განაჩენი აქვს იმას, ვინც შეასრულა ტავაფ ალ-იფადა, მაგრამ არ შეასრულა სა'ი, სანამ მზის ჩასვლა არ მოხდა თაშრიყის ბოლო დღეს? და რა არის სა'ის მდგომარეობა, თუ ის შესრულდა იმ დღის მზის ჩასვლის შემდეგ, ან თაშრიყის დღეების გასვლის შემდეგ?

პასუხი: შენი სა'ი , თაშრიყის ბოლო დღეს ან თაშრიყის დღეების შემდეგაც რომ ყოფილიყოს

შესრულებული — სწორია და მის გადადებაში არ არის პრობლემა. რადგან არ არის აუცილებელი, რომ იგი დაუყოვნებლივ მოჰყვეს ტავაფს. თუმცა სრულყოფილებაა, როცა სა'ი მოჰყვება ტავაფს უშუალოდ, როგორც ის გააკეთა ალლაჰის მოციქულმა (ალლაჰის ღოცვა და მშვიდობა მას).

მუდმივი კომიტეტის ფეთეები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 262)

კითხვა: აუცილებელია თავის გაპარსვა ან თმის შეჭრა დიდი გათავისუფლების დროს, მაშინ როცა მომლოცველმა უკვე გადაიპარსა ან შეიჭრა თმა მცირე გათავისუფლების შემდეგ — ანუ ჯამრათების დასრულების შემდეგ?

პასუხი: დიდი გათავისუფლების შემდეგ თავის პარსვა ან თმის შეჭრა არ არის არც სავალდებულო და არც სასურველი (სუნნა), თუ იგი უკვე გადაიპარსა ან შეიჭრა თმა მცირე გათავისუფლების დროს — ანუ ჯამრათების სროლის დასრულების შემდეგ. რადგან ეს არის

ჰაჯობის რიტუალი, და ჰაჯობა არის მსახურება, ხოლო მსახურება ეფუძნება მხოლოდ ღვთიურ დადგენილებებს (შარიათურ ტექსტებზე დაყრდნობით შესრულებას). არ დადასტურებულა, რომ შუამავალმა (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) თავი გაიპარსა ან თმა შეიჭრა დიდი გათავისუფლების შემდეგ — მან ეს გააკეთა მხოლოდ მცირე გათავისუფლების დროს. ასევე გადმოცემულია მისგან, რომ მან თქვა:

«خذوا عني مناسككم» .

«აიღეთ ჩემგან თქვენი რიტუალის წესები»

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 263)

კითხვა: შევასრულე უმრას რიტუალები და ამის შემდეგ დავბრუნდი ჩემს ქალაქში. და რადგან ვაპირებ, აღლაჰის ნებით, სავალდებულო ჰაჯობის შესრულებას ამ წელს — იქნება თუ არა ჩემზე რაიმე გამოსასყიდი? აღლაჰმა სიკეთე მოგცეთ.

პასუხი: ფიჰკის სწავლულთა უმრავლესობის აზრით, შენ შესაწირი არ გეკისრება, რადგან არ შეგისრულებია უმრა და ჰაჯობა ერთად ერთსა და იმავე მგზავრობაში, შენ თქვი, რომ შავვალის თვეში (1395 ჰიჯრით) უმრას შესრულების შემდეგ დაბრუნდი შენს ქალაქში და მექქაში არ დარჩენილხარ ჰაჯობის შესრულებამდე.

ზოგი ისლამური სამართლის სწავლული მიიჩნევს, რომ შენზე მაინც ვალდებულია შესაწირი, თუ იმავე წელს შეასრულე ჰაჯობას — თუნდაც დაბრუნდე შენს ქალაქში ან კიდევ უფრო შორსაც წახვიდე. ეს მათი აზრია უზენაესი ალლაჰის ზოგადი სიტყვების საფუძველზე:

{فمن تمتع بالعمرة إلى الحج فما استيسر من الهدي}

«მაშინ ვინც აღასრულებს უმრას ჰაჯთან ერთად, მან შესწიროს პირუტყვი, რაც ეადვილება» ფათვა და ამ საკითხზე პრაქტიკული მიდგომაც ემხრობა უმრავლესობის აზრს — რომ ასეთ შემთხვევაში შეწირვა სავალდებულო არ არის.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 366)

კითხვა: რა განაჩენი აქვს იმას, ვისაც ჰაჯობის რიტუალების დასრულების შემდეგ დაავიწყდა თმის შეჭრა (ან გაპარსვა) და ეს მხოლოდ დიდი დროის შემდეგ გაახსენდა?

პასუხი: თავის მოპარსვა ან თმის შეჭრა არის სავალდებულო რიტუალი ჰაჯობასა და უმრაში. ვისაც ეს დაავიწყდა, უნდა შეასრულოს გაპარსვა ან შეჭრა იმ დროს, როცა გაიხსენებს. ხოლო თუ მან ამ მოქმედებამდე (გაპარსვამდე ან შეჭრამდე) დაამყარა ცოლთან სექსუალური კავშირი, მას დაეკისრება გამოსასყიდი ამის გამო — ერთი ცხვარი, რომელიც საკმარისია ყურბანისთვის, უნდა დაკლას მექქაში და მისი ხორცი გლახაკებს დაურიგდეს ჰარამის ტერიტორიაზე. ამის მიზეზი ის არის, რომ ჰაჯობის შემთხვევაში, მან არ დაასრულა მეორე გათავისუფლება, და ამ გათავისუფლებამდე სექსუალური კავშირი იწვევს გამოსასყიდის

ვალდებულებას. ანალოგიურად, უმრაშიც გათავისუფლება არ ითვლება დასრულებულად, სანამ მოპარსვა ან თმის შეჭრა არ შესრულდება.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — მეორე კრებული (ტ. 10, გვ. 204)

კითხვა: აუცილებელია თუ არა ყაარინისთვის ტავაფ-ყუდუმის შემდეგ შეასრულოს ტავაფ ალ-იფადა?

პასუხი: ტავაფ ალ-ყუდუმი (მისვლის ტავაფი) არ ითვლება ტავაფ ალ-იფადად. რადგან ტავაფ ალ-იფადას დრო ამ დროს არ დგება. ტავაფ ალ-იფადა ჰაჯობის ფუნდამენტურია, რომლის გარეშეც ჰაჯობა არ სრულდება. მისი დრო იწყება არაფაში დგომისა და მუზდალიფადან ჩამოსვლის შემდეგ. რაც შეეხება ტავაფ ალ-ყუდუმს - ის სუნნაა: თუ მოისურვებს, შეასრულოს, თუ არა — შეუძლია დატოვოს.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — მეორე კრებული (ტ. 10, გვ. 217)

კითხვა: ნებადართულია თუ არა, რომ დავნიშნო ვინმე ჩემ მაგივრად ტავაფ ალ-იფადასა და ტავაფ ალ-ვადას შესასრულებლად, თუ ვერ შევძელი მექქაში დაბრუნება ჩემი ხანდაზმულობისა და ჯანმრთელობის სისუსტის გამო?

პასუხი: ტავაფ ალ-იფადასა და გამოსამშვიდობებელი ტავაფის შესრულებაში შემცვლელის დაყენება არ არის ნებადართული. ვინც ვერ ახერხებს სიარულს, მისთვის ტავაფი უნდა შესრულდეს მჯდომარე მდგომარეობაში — ანუ თუნდაც ატარონ. ამიტომ აუცილებელია, რომ თავად მიხვიდეთ მექქაში, როგორც ეს ფათვაშია ნახსენები. წარმატება ალლაჰისგანაა. დაე იყოს ალლაჰის ლოცვა ჩვენს შუამავალ მუჰამმადზე, მის ოჯახსა და საჰაბებზე.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — მეორე კრებული (ტ. 10, გვ. 271)

თაშრიკის დღეები და კენჭების სროლა

კითხვა: რას მოითხოვს შარიათი იმ პირისგან, ვინც დღესასწაულის მეორე დღეს კენჭები ისროლა დილით, შემდეგ კი გაიგო, რომ სროლის დრო შუადღის შემდეგ არის?

პასუხი: ვინც დღესასწაულის მეორე დღეს კენჭები ისროლა შუადღის დრომდე, მან სავალდებულოდ უნდა გაიმეოროს სროლა იმავე დღის შუადღის შემდეგ. თუ თავისი შეცდომა მხოლოდ მესამე ან მეოთხე დღეს გაიგო, მაშინ უნდა გაიმეოროს სროლა იმ დღეს ზუჰრის შემდეგ, როცა გაახსენდა ეს — და ეს უნდა გააკეთოს მანამ, სანამ დაიწყებს იმ დღის კენჭების სროლას.

მაგრამ თუ შეცდომა მხოლოდ მეოთხე დღის მზის ჩასვლის შემდეგ გაახსენდა, მას აღარ შეუძლია სროლის აღდგენა და ამ შემთხვევაში ვალდებულია შეწიროს ცხვარი ან სხვა შესაფერისი საკლავი, რომელიც დაიკლება

ჰარამის ტერიტორიაზე და მისი ხორცი გლახაკებს გადაეცემათ.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 273)

კითხვა: რას ნიშნავს უზენაესი ალლაჰის სიტყვები: {ვინც დააჩქარა და ორი დღით [დაასრულა], მასზე არ არის ცოდვა}? გთხოვთ, აიას შინაარსობრივი განმარტებაც.

პასუხი: დიდებული ალლაჰი ამბობს:

{واذكروا الله في أيام معدودات فمن تعجل في يومين فلا إثم عليه ومن تأخر فلا إثم عليه لمن اتقى}

{და ახსენეთ ალლაჰი განსაზღვრულ დღეებში. ვინც ორი დღით იჩქაროს, ცოდვად არ ჩაეთვლება; და ვინც დააგვიანოს, (ასევე მასაც) ცოდვად არ ჩაეთვლება. ეს მათთვის, ვინც ღვთისმოშიშია} აიათი. აქ განსაზღვრული დღეებით იგულისხმება თაშრიყის სამი დღე: მე-11, მე-12 და მე-13 ზულ ჰიჯრას. ვინც ჰაჯთაგან მეორე თაშრიყის დღეს (მე-12 ზულ ჰიჯჯას) ზუჰრის შემდეგ და მზის ჩასვლამდე დაასრულებს კენჭების სროლას და წავა

მინადან, ეს ადამიანი დაჩქარებულად გამგზავრებულად ითვლება, ხოლო ვინც დარჩება მინაში და ისვრის ჯამარათებს მესამე თაშრიკის დღესაც (მე-13 ზულ ჰიჯას) — ეს ადამიანი ითვლება დაგვიანებულ გამგზავრებულად, და ეს უკეთესია, რადგან ეს შეესაბამება შუამავლის (აღლაჰის ლოცვა და მშვისობა მას) ქმედებას.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 297)

კითხვა: ნებადართულია თუ არა კენჭების გასული დღის სროლის ანაზღაურება დილით, მეორე დღის ზუჰრამდე? თუ უნდა ისროლოს ის ზუჰრის შემდეგ, იმ დღის სროლასთან ერთად?

პასუხი: თაშრიკის დღეებში ქვის კენჭების სროლა სწორად შესრულებულად ითვლება მხოლოდ მზის ზენიტის (ზუჰრის) შემდეგ, და არ არის ნებადართული და არ იკმარება მისი შესრულება დილით, რადგან შუამავალი (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) არ ისვრიდა

კენჭებს ზუჰრამდე, არამედ მხოლოდ ზუჰრის
შემდეგ.

«خذوا عني مناسككم» .

«აიღეთ ჩემგან თქვენი რიტუალის წესები» ვინც
გამოტოვებს კენჭების სროლას ერთ დღეს, მან
უნდა ჩაატაროს ეს სროლა მომდევნო დღეს
ზუჰრის შემდეგ.

მან სრულიად უნდა დაასრულოს
გამოტოვებული დღის სროლა იმ დღეზე ადრე,
რომლის დღესაც იმყოფება.

შემდეგ — ბოლო ჯამარას სროლის
დასრულების შემდეგ — უბრუნდება ადგილს
და ისვრის სამივე ჯამარას იმ დღის სახელით,
რომელზეც იმყოფება (ე.ი. მეორე დღის
სროლას).

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — მეორე
კრებული (ტ. 10, გვ. 189)

კითხვა: ერთ-ერთ წელს შევასრულე ჰაჯობა
და თაშრიყის მეორე დღეს ჯამარათები
ზუჰრამდე (შუადღემდე) ვისროლე. მეკისრება
რამე, თუ ეს ჩემი უცოდინრობის გამო მოხდა?

პასუხი: კენჭების სროლა თაშრიყის დღეებში ზუჰრამდე არ არის სწორი, რადგან შუამავალი (აღლაჰი ლოცვა და მშვიდობა მას) არ ისროდა კენჭებს გარდა ზუჰრის შემდეგ. და მან თქვა:

«خذوا عني مناسككم»

«აიღეთ ჩემგან თქვენი რიტუალის წესები» ამგვარად, შენზე დაკისრებულია გამოსასყიდი იმის გამო, რომ ჯამარათები ისროლეს ზუჰრამდე. ეს გამოსასყიდი არის — ცხვრის დაკვლა, რომელიც საკმარისია ყურბნისთვის. ის უნდა დაიკლას მექქაში, და მისი ხორცი გლაზაკებს დაურიგდეს ჰარამის ტერიტორიაზე, ხოლო შენ არ უნდა ჭამო მისგან არაფერი.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — მეორე კრებული (ტ. 10, გვ. 293)

კითხვა: ერთ ადამიანს მინადან ქვის წამოღება დაავიწყდა. შემდეგ კი ვიღაცამ უთხრა, რომ ვინც მინის ქვა აიღეთ, ვალდებულია დააბრუნოს მექქაში. გთხოვთ, აგვიხსენით ეს საკითხი.

პასუხი: ვინც ჯამარათების ქვა თან გაიყოლა და დარჩა მასთან, არ არის ვალდებული დააბრუნოს იგი მინაში, რადგან არ არსებობს

ამის დამადასტურებელი შარიათული მტკიცებულება.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — მეორე კრებული (ტ. 10, გვ. 294)

კითხვა: ჰაჯობის დროს ერთმა ადამიანმა ჯამრათ ალ-აყაბას (დიდ ჯამარას) ესროლა შვიდი ქვა ერთდროულად. რა შარიათული განაჩენი აქვს ამას?

პასუხი: ვინც ჯამარას ესროლა შვიდი ქვა ერთდროულად(ერთი გასროლით), ის ვალდებულია, გაიმეოროს სროლა სწორად იმავე დღეს, რადგან სროლის ვალდებულება მდგომარეობს იმაში, რომ ქვები ისროლო ცალ-ცალკე, ერთი მეორეს შემდეგ. თუ ყველა ქვა ერთად ისროლა — ეს ითვლება როგორც ერთი ქვის სროლა.

თუ სროლა არ გაუმეორებია, მაშინ მასზე ვალდებულია დაკლას (შეწირვა), რადგან მან გამოტოვა ჰაჯობის ერთ-ერთი ვალდებულება. ეს არის: ერთი ცხვარი, რომელიც საკმარისია

ყურბნისთვის, უნდა დაკლას მექქაში და მისი ხორცი გლახაკებს დაურიგოს ჰარამის ფარგლებში. თუ ვერ იპოვა ცხვარი ან არ აქვს საშუალება, მაშინ უნდა იმარხულოს 10 დღე — იქნება ეს ზედიზედ თუ ცალ-ცალკე.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — მეორე კრებული (ტ. 10, გვ. 310)

კითხვა: ჩემმა დეიდამ შარშან ჰაჯობა შეასრულა, მაგრამ ამბობს, რომ ჯამარათების სროლისას, ხალხმრავლობის გამო ვერ ხედავდა, ქვა დანიშნულ ადგილას ვარდებოდა თუ არა. თუმცა ზოგჯერ ჯამარას ხედავდა, როცა ისროდა. რა ვალდებულება აკისრია ამ შემთხვევაში? გთხოვთ, გვიპასუხოთ, ალლაჰმა დაგაჯილდოვოთ.

პასუხი: ჯამარათების სროლის სწორი შესრულების ერთ-ერთი პირობაა, რომ ქვა ნამდვილად მოხვდეს განსაზღვრულ ადგილს, თუ ქალი დარწმუნებული იყო, რომ ქვა სროლის მომენტში ჩავარდა საჭირო ადგილას, მაგრამ

შემდეგ დაექვდა — მაშინ ეს ექვი არაფერს არ ცვლის და სროლა სწორად ითვლება. ხოლო თუ თავიდანვე ექვი ჰქონდა და არ იყო დარწმუნებული, რომ ქვა სროლის დროს ჩავარდა სწორად, მაშინ სროლა არ ითვლება, და მასზე ვალდებულია გამოსასყიდი ცხვრის დაკვლა მექქაში, და მისი ხორცი უნდა გადაეცეს ჰარამის გლახაკებს. თუ ვერ შეძლო ცხვრის შესაწირად პოვნა ან შეწირვა, მაშინ უნდა იმარხულოს ათი დღე.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — მეორე კრებული (ტ. 10, გვ. 311)

კითხვა: ზოგიერთი ჰაჯი ალლაჰმა დაადგინოს სწორ გზაზე

ჯამარათებზე ისვრის ყველაფერს, რასაც ხელს მოჰკიდებს: ფეხსაცმელს, ცარიელ წყლის ბოთლებს და სხვა ნივთებს.

გაუქმდება თუ არა მათი ჯამარათების სროლა ამ ქმედების გამო? იქნებიან ისინი გამონაკლისები უცოდინრობის გამო?

პასუხი: არ არის ნებადართული ჯამარათების სროლა ფეხსაცმლით, ბოთლებით ან მსგავსი ნივთებით, რადგან ეს არ არის შარიათით დადგენილი მოქმედება, და ეს ეწინააღმდეგება ალლაჰის შუამავლის (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) ხელმძღვანელობას. შუამავალი (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) ისროდა ჯამარათებზე პატარა ქვას, რომელიც ზომით ოდნავ მეტია თხილზე. და მან თქვა:

«خَنُوا عَنِّي مَنَاسِكُمْ»

«აიღეთ ჩემგან თქვენი რიტუალის წესები» და ისინი სცოდავენ ამ ქმედებით. ვინც მათ დაინახავს, უნდა შეეჩეროს და კეთილი რჩევა მისცეს. რაც შეეხება მათ სროლას — თუ მათ გამოიყენეს შარიათით ნებადართული პატარა ქვები, მაშინ, მიუხედავად მათი საქციელის ულამაზობისა, სროლა არ გაუქმდება და სწორად ჩაითვლება.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — მეორე კრებული (ტ. 10, გვ. 324)

კითხვა: რამდენიმე მომლოცველმა შეასრულა ჰაჯობა, და როცა თაშრიყის დღეები დადგა,

ისურვეს, რომ დაეჩქარებინათ გამგზავრება. მათ ისროლეს სამივე ჯამარა პირველ დღეს და ასევე მეორე დღეს, შემდეგ კი მეორე დღის მზის ჩასვლამდე წავიდნენ მექქაში და იქ გაათენეს ღამე, არ უსვრიათ მესამე დღეს. ეკისრებათ თუ არა მათ გამოსასყიდი?

პასუხი: ვინც მეორე თაშრიყის დღეს ისროლა სამივე ჯამარა და სურს დაჩქარებულად წასვლა, მან უნდა დატოვოს მინა მზის ჩასვლამდე. ასეთ შემთხვევაში, მასზე არ არის სავალდებულო მესამე დღის სროლა, თუნდაც დარჩეს მექქაში ან სხვა ადგილას.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — მეორე კრებული (ტ. 10, გვ. 335)

გამოსამშვიდობებელი ტავაფი

კითხვა: მე ვცხოვრობ ჯიდდაში და ხშირად მივდივარ მექქაში. ჰაჯობის შემდეგ უნდა დავემშვიდობო ქააბას, თუ დავაყოვნე ის მანამ, სანამ საკუთარ ქალაქში (ჯიდდაში) არ

გავემგზავრები? და თუ დავაყოვნე ტავაფ ალ-
ვადა — არის თუ არა რაიმე გამოსასყიდი?

პასუხი: თუ ჰაჯობა შეასრულე, მაშინ არ
შეიძლება მექჰადან გამგზავრება ჯედისკენ,
სანამ არ შეასრულებ გამოსამშვიდობებელ
ტავაფს. და თუ გაემგზავრები
გამოსამშვიდობებელი ტავაფის გარეშე, მაშინ
შენზე დაკისრებულია გამოსასყიდი ცხვარის
დაკვლა ჰარამის ფარგლებში, არ გაქვს უფლება
ჰამო მისგან, მისი ხორცი უნდა გადაეცეს
გლახაკებს. რადგან გამოსამშვიდობებელი
ტავაფი არის ვალდებულება ჰაჯობის შემდეგ,
ამის საფუძველია იბნ აბბასის ჰადისი (ალლაჰი
იყოს კმაყოფილი მისით): «ადამიანებს
უბრძანეს, რომ ალლაჰის სახლში მათი ბოლო
საქმე გამოსამშვიდობებელი ტავაფი ყოფილიყო
— გარდა მენსტრუაციის პერიოდში მყოფი
ქალისა, რომლისთვისაც ალლაჰმა შეამსუბუქა
(გამონაკლისი დაუშვა)». ერთსულოვნად
ადიარებულია მისი სანდოობა. შენზეა
ვალდებულება მოინანიო ალლაჰის წინაშე იმის

გამო, რომ გამოსამშვიდობებელი ტავაფის შესრულებამდე გაემგზავრო ჯიდდაში

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 303)

ითხვა: შეიძლება თუ არა ჰაჯობის დროს, მინას დღეებში, რომ წავიდეს ტაიფში და შემდეგ, დაახლოებით 20 დღის შემდეგ დაბრუნდეს მექკაში და შეასრულოს გამოსამშვიდობებელი ტავაფი?

პასუხი: ნებადართული არ არის იმ ადამიანისთვის, ვინც ჰაჯობა შეასრულა, რომ გაემგზავროს მანამ, სანამ არ დაასრულებს ჰაჯობის რიტუალებს და მოქმედებებს, მათ შორის გამოსამშვიდობებელ ტავაფს.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 307)

კითხვა: ევალდებულება თუ არა მენსტრუაციულ მდგომარეობაში მყოფ ქალს, მშობიარობის შემდგომი სისხლდენის მქონეს,

უძლურსა და ავადმყოფს გამოსამშვიდობებელი
ტავაფი?

პასუხი: მენსტრუაციულ მდგომარეობაში
მყოფ ქალს და მშობიარობის შემდგომი
სისხლდენის მქონეს არ ევალებათ
გამოსამშვიდობებელი ტავაფი. ხოლო უძლურს
და ავადმყოფს ტავაფი უნდა ჩაუტარდეს ისე,
რომ იგი აწიონ ან ატარონ, რადგან ალლაჰის
მოციქულმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას)
თქვა:

«لا يفرن أحد منكم حتى يكون آخر عهده بالبيت» ،

«თქვენგან არ უნდა წავიდეს მექქადან არცერთი,
სანამ მისი უკანასკნელი საქმე არ იქნება ტავაფი
ქაბას გარშემო». და იმის საფუძველზე, რაც
დადასტურებულია საჰიჰ ალ-ბუხარისა და
საჰიჰ მუსლიმში, იბნ აბბასისგან (ალლაჰი იყოს
მისით კმაყოფილი) გადმოცემულ ჰადისში,
სადაც მან თქვა: «ადამიანებს უბრძანეს, რომ
ალლაჰის სახლში მათი ბოლო საქმე
გამოსამშვიდობებელი ტავაფი ყოფილიყო —
გარდა მენსტრუაციის პერიოდში მყოფი ქალისა,
რომლისთვისაც ალლაჰმა შეამსუბუქა
(გამონაკლისი დაუშვა)». და სხვა ჰადისშიც

მოსულია მინიშნება, რომ ნიფასში მყოფი ქალი ისეთივე მდგომარეობაშია, როგორც მენსტრუაციული — მასზე გამოსამშვიდობებელი ტავაფი არ არის სავალდებულო.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 307)

კითხვა: გამოსამშვიდობებელი ტავაფის დროს ავად გავხდი და ტავაფი შევწყვიტე. ჩემმა თანამგზავრებმა კი გააგრძელეს და დაასრულეს თავიანთი ტავაფი. შემდეგ ერთ-ერთ მათგანთან ერთად დავბრუნდი, რათა მეც დამესრულებინა ჩემი ტავაფი.

თუმცა ტავაფიდან ერთი ბრუნი დამავიწყდა, და ამის შესახებ მხოლოდ მაშინ გავიგე, როცა უკვე ჩემს ქვეყანაში ვიყავი.

მეკისრება რაიმე გამოსასყიდი ან სხვა ვალდებულება?

პასუხი: თუ დარწმუნებული ხარ, რომ გამოსამშვიდობებელი ტავაფის დროს ერთი წრე გამოგრჩა, მაშინ შენზეა დაკისრებული

გამოსასყიდი და მექქაში უნდა დაკლა ცხვარი, რომელიც საკმარისია ყურბანისთვის, და მისი ხორცი უნდა დაურიგო ჰარამის გლახაკებს. თუ არ შეგიძლია გამოსასყიდის შესრულება, მაშინ უნდა იმარხულო ათი დღე.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — მეორე კრებული (ტ. 10, გვ. 126)

კითხვა: შევასრულე ჰაჯობა და თაშრიყის მეორე დღეს, ასრის ნამაზის შემდეგ შევასრულე გამოსამშვიდობებელი ტავაფი.

მაგრამ ღამე მექქაში გავათენე და ტაიფში წავედი მხოლოდ მეორე დილით. გთხოვთ, მითხრათ: შეესაბამება თუ არა ჩემი (და ჩემი ოჯახის) მიერ შესრულებული გამოსამშვიდობებელი ტავაფის წესს? მეკისრება თუ არა გამოსასყიდი? აუცილებელია თუ არა ტავაფის ხელახლა შესრულება ჩემგან და ჩემი ოჯახისგან ალლაჰმა დაგაჯილდოოთ — გთხოვთ, მაცნობოთ.

პასუხი: ვინც ჰაჯობის გამოსამშვიდობებელი ტავაფი შეასრულა და ამის შემდეგ მექაში მცირე დროით დარჩა, მასზე არ არის სავალდებულო ტავაფის ხელახლა შესრულება. თუმცა, თუ ტავაფის შემდეგ დარჩენის პერიოდი გრძელი იყო, მაშინ აუცილებელია ტავაფის გამეორება. რაც შეგეხებათ თქვენ, რაკი გამოსამშვიდობებელი ტავაფი შეასრულეთ ასრის შემდეგ, მაგრამ მექაში დარჩით ღამით და ტაიფში გაემგზავრეთ მხოლოდ დილით, და ტავაფი არ გაგიმეორებიათ გამგზავრების წინ, მაშინ თითოეულ თქვენგანს ეკისრება გამოსასყიდად ცხვარი, რომელიც საკმარისია ყურბანისთვის, რომელიც უნდა დაიკლას მექაში და ხორცი უნდა დაურიგდეს ჰარამის გლახაკებს. რაც შეეხება ქალს, რომელიც მენსტრუაციულ მდგომარეობაშია ან ნიფასშია მასზე არ არის ვალდებულება შეასრულოს გამოსამშვიდობებელი ტავაფი.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — მეორე კრებული (ტ. 10, გვ. 337)

კითხვა: ჩემმა მეუღლემ შარშან შეასრულა ჰაჯობა — ჰაჯჯ თამათუ' , მან ყველა რიტუალი შეასრულა გამოსამშვიდობებელი ტავაფის გარდა, და მიზეზი იყო ის, რომ მას დაეწყო მენსტრუაცია. ამიტომ ტავაფი არ შეასრულა, მაგრამ მამაჩემმა წაიყვანა იგი მეჩეთ ალ-ჰარამში, შეიყვანა შიგნით, და მან ქაბას მხოლოდ შეხედა, რა არის ამის შარიათული განაჩენი? ალლაჰმა დაგაჯილდოვოს — გთხოვ, გამარკვითო.

პასუხი: ტავაფ ალ-ვადა არ არის სავალდებულო მენსტრუაციულ მდგომარეობაში მყოფი ქალისთვის,

ამიტომ შენს მეუღლეს არაფერიც არ ეკისრება. რადგან დამტკიცებულია იბნ აბბასისგან (ალლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი) ჰადისი, სადაც მან თქვა: «ადამიანებს უბრძანეს, რომ ალლაჰის სახლში მათი ბოლო საქმე გამოსამშვიდობებელი ტავაფი ყოფილიყო — გარდა მენსტრუაციის პერიოდში მყოფი ქალისა,

რომლისთვისაც ალლაჰმა შეამსუბუქა (გამონაკლისი დაუშვა)». გადმოცემულია აიშასგან (ალლაჰის იყოს მისით კმაყოფილი):

«حاضت صفيه بنت حيي بعد ما أفاضت قالت: فذكرت ذلك لرسول الله صلى الله عليه وسلم فقال: أحابستنا هي؟ قلت: يا رسول الله: إنها قد أفاضت وطافت بالبيت ثم حاضت بعد الإفاضة قال: فلتنفر إذا»

«საფია ბინთ ჰუიას მენსტრუაცია დაეწყო მას შემდეგ, რაც მან ტავაფულ იფაადა შეასრულა. ამის შესახებ ვუთხარი მოციქულს (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) და მან თქვა: «დაგვაყოვნებს ის?» ვუპასუხე: ო ალლაჰის შუამავალო, მან უკვე შეასრულა იფადა და ტავაფი(ანუ ტავაფულ იფაადა), შემდეგ დაეწყო მენსტრუაცია. მაშინ შუამავალმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) თქვა: «მაშინ შეუძლია წავიდეს».

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — მეორე კრებული (ტ. 10, გვ. 342)

კითხვა: ვინც მექაში შევიდა არა როგორც უმრის ან ჰაჯობის შემსრულებელი, და შემდეგ მოისურვა მექადან გასვლა ეკისრება თუ არა მას გამოსამშვიდობებელი ტავაფი? და თუ ადამიანმა შეასრულა უმრა, შემდეგ მექაში

დარჩა ერთი ან ორი დღე, ან მსგავსი ხანმოკლე პერიოდი, მისთვის არის თუ არა სავალდებულო ტავაფ ალ-ვადა? არსებობს თუ არა გამოსამშვიდობებელი ტავაფი, როგორც განსაზღვრული ტავაფი გადმოცემული შუამავლისგან (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას)? თუ ნებისმიერი ტავაფი, რომელიც გამგზავრებამდე შესრულდება, ითვლება ტავაფად? გთხოვთ, გვიპასუხოთ ალლაჰმა არ მოგაკლოთ ჯანნათი. ამინ.

პასუხი: გამოსამშვიდობებელი ტავაფი სავალდებულოა მხოლოდ ჰაჯობისთვის, როცა ის აპირებს მექადან გამგზავრებას ჰაჯობის შესრულების შემდეგ. ამის მტკიცებულებაა აბულლაჰ იბნ აბბასის (ალლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი) ჰადისი: «ადამიანებს დაევაღათ, რომ მათი უკანასკნელი საქმე სახლთან (ქააბასთან) ყოფილიყო — გარდა მენსტრუაციული ქალისა, მათთვის ეს შეამსუბუქა», მის სანდოობაზე საერთო შეთანხმებაა. მშობიარობის შემდგომი

სისხლდენის მქონე ქალისთვისაც იგივე განჩინებაა, რაც მენსტრუაციისთვის. რაც შეეხება არა ჰაჯობას — სწორი აზრით, მასზე გამოსამშვიდობებელი ტავაფი არ ვრცელდება, რადგან ალლაჰის მოციქულმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) არ დაავალა ეს უმრის შემსრულებლებს. ასევე, გამოსამშვიდობებელი ტავაფი ჰაჯობისთვის არის მსახურება, რომელიც საჭიროებს განზრახვას, რადგან ალლაჰის მოციქულმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) თქვა:

«إنما الأعمال بالنيات وإنما لكل امرئ ما نوى»

«ჭეშმარიტად საქმეები ფასდება განზრახვით, ყველა იმას მიიღებს, რასაც განიზრახავს». ხოლო ალლაჰმა საუკეთესოდ იცის.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — მეორე კრებული (ტ. 10, გვ. 334)

კითხვა: ნებადართულია თუ არა გამოსამშვიდობებელი ტავაფის შემდეგ რაღაც ნივთების ყიდვა? და ვინც ტავაფის შემდეგ

იყიდა — დაეკისრება თუ არა მას რამე ვალდებულება?

პასუხი: გამოსამშვიდობებელი ტავაფი უნდა იყოს ბოლო საქმე, რომელსაც ჰაჯი ასრულებს თავის ჰაჯობაში, და მის შემდეგ უნდა გავიდეს მექქადან.თუმცა, თუ ტავაფის შემდეგ ცოტა ხნით დარჩება მაგალითად: რომ დაელოდოს თანამგზავრებს, ჩაალაგოს ბარგი, ან შეიძინოს რაღაც აუცილებელი ნივთი,

ამაში პრობლემა არ არის, და არაფერი ეკისრება.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — მეორე კრებული (ტ. 10, გვ. 345)

კითხვა: ჰაჯთაგანი ერთმა კაცმა გამოსამშვიდობებელი ტავაფი შეასრულა თაშრიყის მეორე დღეს, შემდეგ წავიდა მინაში და ისროლა კენჭები. არის თუ არა მისი ტავაფი სწორი, რადგან მან ტავაფი სროლამდე შეასრულა? და რა ევალება ამ ადამიანს, რომელიც ჯიდდას მკვიდრია?

პასუხი: ვინც გამოსამშვიდობებელი ტავაფი სროლის (ჯამარათების) წინ შეასრულა — მისი ტავაფი არ ითვლება სწორად, რადგან ტავაფ ალ-ვადა უნდა იყოს ჰაჯობის უკანასკნელი მოქმედება. და რადგან მან მექა დატოვა ისე, რომ ტავაფი არ გაუმეორებია სროლის შემდეგ, მასზე სავალდებულოა გამოსასყიდი ცხვრის დაკვლა მექაში და ხორცი უნდა დაურიგდეს ჰარამის გლახაკებზე, თვითონ არ უნდა ჭამოს მისგან არაფერი, და შეწირვაში მიიღება მხოლოდ ის, რაც გამოდგება ყურბნისთვის. თუ ვერ შეძლებს ფიდის გაღებას — მაშინ უნდა იმარხულოს ათი დღე.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — მეორე კრებული (ტ. 10, გვ. 345)

კითხვა: ზამზამის წყალს ხშირად აღწერენ, რომ მას მრავალი თვისება აქვს. არსებობს თუ არა ამ თემაზე სანდო ჰადისი?

პასუხი: ზამზამის წყალი არის ყველაზე პატივსაცემი და ბარაქიანი წყალი მიწაზე. რაც

შეეხება მის სიკეთეს, ყველაზე სარწმუნო ჰადისი არის ის, რაც მოცემულია საჰიჰ მუსლიმში, სადაც მოციქულმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) ზამზამის წყლის შესახებ თქვა:

«إنها مباركة وإنها طعام طعم» .

«ზამზამის წყალი კურთხეულია და ის არის საკვები, რომელიც კვებავს» და დაამატა აბუ დაუდმა სანდო ისნადით:

«وشفاء سقم» ,

«და ის არის განკურნება დაავადებისთვის» და გადმოცემულია შუამავლიდან (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას), რომ მან თქვა:

«ماء زمزم لما شرب له» .

«ზამზამის წყალი იმისთვისაა, რისთვისაც მას სვამენ» გადმოსცა იმაამ აჰმადმა, იბნ მაჯჰამ და სხვებმა.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — მეორე კრებული (ტ. 10, გვ. 168)

ფეთვები, რომლებიც ეხება შუამავლის ქალაქ მედინას მონახულებას

კითხვა: თუ რამადნის თვეში ალლაჰის ნებით, ვაპირებ უმრის შესრულებას და

შუამავლის ქალაქის მადინას მონახულებას და რას მირჩევთ, რა არის თქვენი რჩევა?

პასუხი: შარიათით დაშვებულია მგზავრობა შუამავლის (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) მეჩეთის მოსანახულებლად, მაგრამ არა მისი საფლავის ან სხვა საფლავების მოსანახულებლად. რადგან შუამავალმა (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) თქვა:

«لا تشد الرحال إلا إلى ثلاثة مساجد: المسجد الحرام، ومسجدي هذا، والمسجد الأقصى»

«არ იმოგზაუროთ გარდა სამი მეჩეთის მოსანახულებლად: ამ მეჩეთის (შუამავლის მეჩეთის), ნაკრძალი მეჩეთის (მასჯიდი ჰარამი) და აღ-აყსას მეჩეთის». თუმცა, ვინც მოინახულებს შუამავლის მეჩეთს, შარიათით ნებადართულია, რომ მიესალმო წინასწარმეტყველ მუჰამმადს (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) და მის მეგობარს: აბუ ბაქრს და უმარს (აღლაჰი იყოს მათით კმაყოფილი), ასევე, მისთვის ნებადართულია: ბაყიას სასაფლაოს მონახულება, შაჰიდების საფლავების მონახულება, სთხოვოს აღლაჰს მათთვის მოწყალება, გაიხსენოს სიკვდილი და მისი შემდგომი მდგომარეობა. დაშვებულია

ასევე მეჩეთ ყუბას მონახულება და ლოცვის შესრულება იქ, რადგან ამაზე ჰადისები არსებობს.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 78)

კითხვა: აუცილებელია თუ არა ჰაჯებისთვის იქნება ეს მამაკაცი თუ ქალი რომ მოინახულოს შუამავლის (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) საფლავი, ბაყია, უჰუდი და ყუბა? თუ ეს მხოლოდ მამაკაცებისთვისაა დადგენილი?

პასუხი: ჰაჯებისთვის იქნება ეს მამაკაცი თუ ქალი არ არის სავალდებულო, რომ მოინახულოს ალლაჰის შუამავლის (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) საფლავი, არც ბაყიას და პირიქით, აკრძალულია მიზანმიმართული მგზავრობა საფლავების სანახავად საერთოდ, და ქალებისთვის საფლავების მონახულება აკრძალულია, თუნდაც მგზავრობის გარეშე. რადგან შუამავალმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) თქვა:

«لا تشد الرحال إلا إلى ثلاثة مساجد: مسجدي هذا، والمسجد الحرام، والمسجد الأقصى»

«არ იმოგზაუროთ გარდა სამი მეჩეთის მოსანახულებლად: ამ მეჩეთის (შუამავლის მეჩეთის), ნაკრძალი მეჩეთის (მასჯიდი ჰარამი) და ალ-აყსას მეჩეთის». შეთანხმებული ჰადისია. და რადგან ალლაჰის შუამავალმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) დაწყევლა საფლავების მომნახულებელი ქალები, ქალებისთვის საკმარისია, რომ ლოცვა აღავლინონ მეჩეთ ან-ნაბავიში, და მრავლად წარმოთქვან საღვათი იქნება ეს მეჩეთში თუ მის გარეთ.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — პირველი კრებული (ტ. 11, გვ. 362)

კითხვა: მყავს ძმა, რომელიც მედინაში მოსული ჰაჯობისა და უმრას შემსრულებლებისთვის აწყობს ტურებს სხვადასხვა ადგილების მონახულებისთვის, მათ შორის — ასევე ისეთ ადგილებზე, რომლებიც არ არის შარიათით დაშვებული.

ამასთან, ის იღებს ფულად ანაზღაურებას, რომელიც წინასწარ განსაზღვრულია. არის თუ არა მისი ეს საქმე შარიათით ნებადართული?

პასუხი: საქმიანობა, რომელსაც შენი ძმა ეწევა ჰაჯობისა და უმრას შემსრულებელთა წაყვანა მედინაში ისეთ ადგილებზე, რომელთა მონახულება შარიათით დაუშვებელია — არის აკრძალული (ჰარამი) საქმე. და ის თანხა, რომელსაც ის იღებს ამ საქმის სანაცვლოდ აკრძალული შემოსავალია (ჰარამი ფულია).

შენზეა ვალდებულება, მისცე რჩევა და მიუთითო, რომ თავი დაანებოს ამ საქმეს.

მუდმივი კომიტეტის ფეთვები — მეორე კრებული (ტ. 10, გვ. 390)

Index

ჰაჯობის, უმრას და ზიარას ფეთვები	2
უმრას შემსრულებლებს ხშირად სჭირდებათ იგი.....	2
პირველი: ზოგადი ფეთვები.....	2

ka408v2.0 - 06/09/2026